

Svensk dagspress beskrivning av konflikten i Libyen 2011

Johan Langborg 2014-06-02

”En ledare syftar till att påverka läsarnas kunskaper, åsikter, attityder och politiska beteende, det sistnämnda främst under valkampanjer. I vilken mån sådana effekter uppnås beror på flera omständigheter. Oavsett ledarnas direkta inverkan på läsarnas kunskaper och åsikter står det klart att ledarskribenterna starkt påverkar vilka frågor som läsekretsen överhuvud har åsikter om”¹

Handledare: Svenbjörn Kilander
Examinator: Håkan Gunneriusson
Examinerande lärare: Kent Zetterberg
Kurs: 1OP147
Antal ord: 13,457

¹ Nationalencyklopedins databas ”ledare” hämtad 2014-04-26

Sammanfattning

Den 15 februari 2011 kom *den arabiska våren* till Libyen. Det började likt de andra upproren i Tunisien och Egypten, men tog en helt annan vändning när våldet från regimsidan eskalerade och konflikten benämndes snart inbördeskrig. Det ledde till en internationell militär intervention där Sverige deltog med flygstridskrafter.

Konflikten fick mycket uppmärksamhet och stort utrymme i svensk massmedia under de inledande två månaderna. Antagligen var frågan om läget i Libyen och svensk insats något som många upplevde som viktig och intressant, och hade en åsikt om. Massmedia är en viktig faktor till vad allmänheten har åsikter om, och en grund till opinionsbildning.

Syftet med den här uppsatsen är att analysera hur tre svenska dagstidningar beskriver och diskuterar konflikten och insatsen i Libyen, samt den politiska debatten som fördes om dem.

En del av slutsatserna är:

Dagspressens beskrivningar bedöms ha haft stor potential att påverka allmänheten till att se Libyen som en prioriterad fråga, med en tydlig bild av konflikten som en kamp mellan gott och ont. Budskapet i stort är att oppositionen står för något gott, civilbefolkningen är utsatt och i behov av akut stöd, Gaddafi är ond, begår övergrepp på oskyldiga och bör störtas.

Tidningarnas inställning till militär insats och svenskt deltagande är samstämmigt positiv, men det förs inte någon tydlig argumentation för saken. Debatt och oenigheter är snarare kopplat till större politiska frågor som NATO-medlemskap. Tidningarnas politiska inriktning skiner igenom när kritik riktas åt motsatt håll, och de "egna" får beröm.

Innehållsförteckning

1. Inledning
 - 1.1. Konflikten i Libyen 2011
 - 1.2. Syfte och frågeställning
 - 1.3. Avgränsning och material
 - 1.4. Tidigare forskning
 - 1.5. Definitioner och begrepp

2. Massmedia och dess påverkan på opinion
 - 2.1. Massmedias roll i samhället
 - 2.2. Dagordningsteorin
 - 2.3. Tvåstegshypotesen

3. Metod
 - 3.1. Kvalitativ innehållsanalys och analysverktyg
 - 3.2. Frågor till materialet
 - 3.3. Upplägg för analysen

4. Analys
 - 4.1. Dagens Nyheter
 - 4.2. Svenska Dagbladet
 - 4.3. Aftonbladet

5. Slutsatser
 - 5.1. Hur beskrivs och diskuteras konflikten och dess parter?
 - 5.2. Hur beskrivs och diskuteras den militära insatsen?
 - 5.3. Hur beskrivs och diskuteras Sveriges och EU:s politik i frågan?
 - 5.4. Generella slutsatser
 - 5.5. Förslag till fortsatt forskning

6. Referenslista

1. Inledning

1.1 Konflikten i Libyen 2011

Arabiska våren kallas de nationella uppror som inleddes i många länder i Nordafrika och Mellanöstern under 2011. De började i Tunisien i december 2010 där demonstranternas krav på demokrati och frihet ledde till president Zayn al-Abidin Ben Alis avgång och demokratiska val. Även i Egypten ledde protesterna i januari 2011 till president Hosni Mubaraks avgång.²

Den 15 februari 2011 kom *den arabiska våren* till Libyen. Det började likt de andra upproren, men tog en helt annan vändning när regimen och dess ledare Muammar al-Gaddafi valde att bekämpa det med militärmakt.³ Inledningsvis såg det ut som att rebellerna skulle få övertaget och många trodde att det var slutet på Gaddafis tid vid makten.⁴ Men våldet från regimsidan eskalerade med stridsflyg och artilleri och konflikten benämndes snart inbördeskrig.⁵

Trots att FN och EU införde sanktioner trappades våldet upp ytterligare och inför ett nära förestående, och från Gaddafi uttalat, blodbad enades FN:s säkerhetsråd den 17 mars om resolution 1973, att upprätta en flygförbudszon över Libyen i syfte att skydda civilbefolkningen.⁶ Strax därpå inleddes ett luftanfall mot Libyen av en USA-ledd koalition.⁷

I samband med att NATO tog över ansvaret och ledningen för insatsen beslutade Sveriges riksdag 1 april att delta i insatsen med flygstridskrafter. Bidraget bestod av 8 stycken JAS 39 Gripen, ett transportflygplan TP 84 med lufttankningsförmåga samt spanings- och stödresurser.⁸ Det ursprungliga svenska mandatet sträckte sig till 30 juni och tillät den svenska styrkan att upprätthålla flygförbudzonen och bedriva spaning, men inte delta i stridsinsatser mot markmål.⁹

Den 17 juni förlängdes mandatet och den svenska insatsen, men minskade samtidigt antalet stridsflygplan till 5 stycken.¹⁰ FN:s mandat och den militära insatsen avslutades 31 oktober 2011, elva dagar efter Gaddafis död.¹¹

Konflikten fick mycket uppmärksamhet och stort utrymme i svensk massmedia under de inledande två månaderna.¹² En nedgång i uppmärksamhet kan noteras från den 11 mars då

² Nationalencyklopedins databas "*arabiska våren*" hämtad 2014-04-25

³ Vandewalle, Dirk *A History of Modern Libya*, sid 204

⁴ Prashad, Vijay *Arab spring, Libyan winter*, sid 148-152

⁵ Vandewalle, sid 204-205

⁶ Vandewalle, sid 204-205

⁷ Vandewalle, sid 204

⁸ Riksdagens protokoll 2010/11:81

⁹ Riksdagens protokoll 2010/11:81, Regeringens proposition 2010/11:111

¹⁰ Riksdagens protokoll 2010/11:118

¹¹ Vandewalle, sid xxxv

¹² DN, SvD och Aftonbladet publicerade 992 artiklar under perioden 17 feb – 30 april 2011 innehållande ordet "Libyen". Under motsvarande period året innan publicerades 30 artiklar.

kärnkraftsolyckan i Fukushima inträffade och massmedias fokus tillfälligt flyttades dit, men blev återigen högt efter FN:s beslut om militär insats en vecka senare.¹³

Libyeninsatsen är intressant ur flera perspektiv. Dels är det första gången som FN:s princip *skyldigheten att skydda* används. Den fastslår att det internationella samfundet har en skyldighet att agera om en stat misslyckas med att skydda sin egen befolkning.¹⁴ Dels var det nästan 50 år sedan svenskt stridsflyg senast deltog i internationell insats, och ett politiskt beslut om militär insats utomlands är en stor fråga som brukar tas med brett stöd i riksdagen.¹⁵ Antagligen var frågan om läget i Libyen och svensk insats något som många upplevde som viktig och intressant, och hade en åsikt om.

Som den här uppsatsen kommer visa senare är massmedia en viktig faktor i vad allmänheten har åsikter om, och en grund till opinionsbildning.¹⁶ Därför är det intressant att analysera svensk massmedias beskrivning av konflikten och insatsen i Libyen, samt den politiska debatten som fördes om dem.

1.2 Syfte och frågeställning

Syftet med det här arbetet är att analysera hur tre svenska dagstidningars ledare beskriver och diskuterar konflikten och den militära insatsen i Libyen 2011.

Följande frågeställningar skall besvaras för att uppnå syftet:

- Hur beskrivs och diskuteras konflikten och dess parter?
- Hur beskrivs och diskuteras den militära insatsen?
- Hur beskrivs och diskuteras Sveriges och EU:s politik i frågan?

1.3 Avgränsning och material

Att valet av massmedia att analysera föll på dagspress har flera skäl. I första hand för att det är skriven text, det gör det enkelt och tidseffektivt att samla in och analysera. Andra skäl är att dagstidningar ofta har en politisk inriktning och en god möjlighet att debattera för sin åsikt på ledarsidorna.

Beskrivning av valda dagstidningar:

Dagens Nyheter – förkortas *DN*. En oberoende liberal morgontidning baserad i Stockholm. Ägs av Bonnier AB och har en daglig upplaga på 279 000 exemplar (2012).¹⁷

¹³ Nationalencyklopedins databas "Fukushimaolyckan" hämtad 2014-05-02

¹⁴ Riksdagens protokoll 2010/11:81

¹⁵ Riksdagens protokoll 2010/11:81

¹⁶ Se rubriken 2. *Massmedia och dess påverkan på opinion*

¹⁷ Nationalencyklopedins databas "Dagens Nyheter" hämtad 2014-05-05

Svenska Dagbladet – förkortas *SvD*. En obunden moderat morgontidning baserad i Stockholm. Ägs av norska Schibsted och har en daglig upplaga på 159 700 exemplar (2013).¹⁸

Aftonbladet – En socialdemokratisk kvällstidning baserad i Stockholm. Ägs av norska Schibsted och har en daglig upplaga på 240 000 exemplar 2012.¹⁹

Ur dessa tidningar har artiklar valts ut efter följande kriterier:

- Publicerad på ledarsidan i pappersutgåvan av tidningen
- Skriven av tidningens egna skribenter
- Publicerad under tidsperioden 17 februari – 30 april 2011
- Artikeln tar upp konflikten, dess parter, den militära insatsen eller Sveriges, EU:s eller FN:s politik kopplad till konflikten eller insatsen i Libyen 2011.

Den valda tidsperioden sträcker sig från att första artikeln om upproret i Libyen publicerades, till en månad efter riksdagens beslut om insats. Värt att notera är att andra ämnen som är kopplade till konflikten i Libyen men som inte har direkt bäring på frågeställningen och därför inte tas med i urvalet eller analysen är till exempel flyktingpolitik, svensk vapenexport, oljepriser och världsekonomi.

Artiklarna hämtas elektroniskt ur databasen *Mediearkivet*²⁰, med sökordet "Liby*". Relevanta artiklar väljs manuellt ut enligt urvalskriterierna. I databasen finns alla artiklar ur nämnda tidningar tillgängliga i både ren text och som de publicerades i sitt sammanhang på helsida med bilder och rubriker.

Urvalsprocessen har renderat följande material:

Dagens Nyheter	31 artiklar
Svenska Dagbladet	13 artiklar
Aftonbladet	14 artiklar

1.4 Tidigare forskning

Ett gott krig eller en ond ockupation

Michael Nydén & Annica Nydéns *Ett gott krig eller en ond ockupation*²¹ utgiven av Styrelsen för psykologiskt försvar, är en studie som gör en omfattande analys av fyra svenska dagstidningars rapportering om krisen i Irak 2003. Tidningarna som analyserades är Dagens

¹⁸ Nationalencyklopedins databas "Svenska Dagbladet" hämtad 2014-05-05

¹⁹ Nationalencyklopedins databas "Aftonbladet" hämtad 2014-05-05

²⁰ Mediearkivet, <http://www.retriever-info.com/sv/category/news-archive/>

²¹ Nydén, Michael & Nydén, Annica *Ett gott krig eller en ond ockupation?*, 2003

Nyheter, Svenska dagbladet, Aftonbladet och Expressen. I studien har man tittat på alla typer av material i tidningen, från nyhetsartiklar till insändare.²²

Studien är till stor del kvantitativ med kvalitativa inslag, med fokus på vad och vem tidningarna rapporterar om, vem som är källan och var händelsen i rapporteringen utspelar sig, ur en krigsjournalistisk synvinkel.²³

En intressant slutsats kring rapporteringen är att samtliga tidningar generellt hade en asymmetrisk rapportering. I rapporteringen om den ena sidan (koalitionen) beskrevs dess stridskrafter och om den andra sidan (Irak) beskrevs dess civilbefolkning. Det framhålls av författarna som positivt och det mest realistiska i det här fallet.²⁴

I deras jämförelse mellan tidningarna pekar de på att fakta i rapporteringen var klart lika och huvudintrycket är att likheterna är större än skillnaderna. Med undantag för att kvällstidningarna använde ett mer negativt språk om den irakiska sidan än morgontidningarna.²⁵

Kampen om det kommunikativa rummet

Kristina Riegerts rapport *Kampen om det kommunikativa rummet*²⁶ utgiven av Styrelsen för psykologiskt försvar, är en studie om informationsoperationer under Kosovokonflikten 1999.²⁷ Bland annat redovisas resultat från en del studier om svensk medias rapportering kring konflikten och hur den kan ha påverkat den svenska befolkningen.²⁸

Intressanta slutsatser är bland annat att det fanns en tydlig demonisering av Slobodan Milosevic och bilden av fienden. Förmodligen var det redan en etablerad bild vid konfliktens början. Milosevic pekas av media ut som ensam ansvarig för konflikten och formuleringar som *hans armé* och *hans stridsvagnar* användes.²⁹

Riegert sammanfattar slutsatserna av en annan studie med att den svenska nyhetsrapporteringen hade betydelse för hur allmänheten ställde sig till Kosovokonflikten. Dock fanns vissa skillnader i frågor om humanitära aspekter och svensk alliansfrihet som förekom i större grad hos befolkningen än i media.³⁰

²² Nydén & Nydén, sid 8

²³ Nydén & Nydén, sid 8

²⁴ Nydén & Nydén, sid 78

²⁵ Nydén & Nydén, sid 35 och 50

²⁶ Riegert, Kristina *Kampen om det kommunikativa rummet*, 2002

²⁷ Riegert, sid 7

²⁸ Riegert, sid 9

²⁹ Riegert, sid 56

³⁰ Riegert, sid 67

Sveriges nya "hemförsäkring"

Kadett Andreas Magnussons uppsats *Sveriges nya "hemförsäkring"*³¹ undersöker hur svenska dagstidningar valt att åskådliggöra den borgerliga regeringens förslag om vilande värnplikt och införande av yrkesförsvar 2008.³² I uppsatsen analyseras artiklar och ledare från Dagens Nyheter, Svenska Dagbladet, Göteborgs-Posten, Sydsvenskan, Aftonbladet och Expressen.³³

Magnussons analys av nyhetsrapporteringen visar bland annat att de högerorienterade tidningarna hade en överlag objektiv och representativ rapportering. Sydsvenskans rapportering var av något mer regional karaktär, men Aftonbladet saknade helt relevanta artiklar.³⁴

I analysen av ledare skriver Magnusson att de var mer objektiva än vad han förväntat. Morgontidningarna gav ett mer professionellt intryck än kvällstidningarna som karaktäriserades mer av populism och sensationsjournalistik. Även här var kvällstidningarna underrepresenterade.³⁵

"Vårt förhållande till främmande makt är gott" – En studie av hur ledande svensk dagspress speglar svensk utrikes- och säkerhetspolitisk debatt.

Major Stefan Boréns uppsats *"Vårt förhållande till främmande makt är gott"*³⁶ analyserar hur svensk dagspress debatterat svensk utrikes- och säkerhetspolitik under perioden 1997-2004.³⁷ De analyserade tidningarna är Dagens Nyheter, Svenska Dagbladet och Aftonbladet.³⁸

I sin analys skriver Borén att både Dagens Nyheter och Svenska Dagbladet är framstående vad gäller politiska kommentarer och debatt, medan Aftonbladet inte har en lika prestigefylld debattsida och överlag har färre artiklar om utrikes- och säkerhetspolitik.³⁹

Han menar också att det finns en tydlig polarisering i större politiska frågor som Nato-medlemskap där Dagens Nyheter och Svenska Dagbladet är för och Aftonbladet emot. Intressant är dock att Aftonbladet för den skull inte är okritisk mot sittande regering⁴⁰ [som för den undersökta perioden var socialdemokratisk]⁴¹.

³¹ Magnusson, Andreas *Sveriges nya "hemförsäkring"*, 2012

³² Magnusson, sid 2 och 5

³³ Magnusson, sid 9-10

³⁴ Magnusson, sid 28

³⁵ Magnusson, sid 38-39

³⁶ Borén, Stefan *"Vårt förhållande till främmande makt är gott"*, 2004

³⁷ Borén, sid 3

³⁸ Borén, sid 4

³⁹ Borén, sid 36

⁴⁰ Borén, sid 37

⁴¹ Författarens anmärkning

1.5 Definitioner och begrepp

Massmedia, massmedier

Avser både tekniska medier och medieorganisationer som förmedlar information till en stor publik, som nås av innehållet ungefär samtidigt. Till massmedia räknas bland annat dagspress, radio, TV och internet.⁴²

Dagspress, dagstidning

Tidning som utges minst en gång i veckan, avsedd för att spridas bland allmänheten med allmänna nyheter som huvudsakliga innehåll.⁴³

Morgontidning

Dagstidning som kommer på morgonen. Vanligtvis är de prenumererade och anses vara av kvalitetsjournalistisk karaktär.⁴⁴

Kvällstidning

Dagstidning som är utgivna senare på dagen och ofta säljs som lösnummer. Anses ofta vara av sensationsjournalistisk karaktär.⁴⁵

Ledare (artikel)

Artiklar som publiceras på ledarsidan i tidningen som ofta finns långt fram. Är vanligen osignerade ledare som uttrycker tidningens egna åsikt, men kan också vara signerade artiklar som kolumner, debattartiklar eller insändare av andra skribenter. Politisk inriktning på ledarsidan bestäms vanligtvis tidningens ägare och ledaren har som regel syftet att försöka påverka läsarens åsikt.⁴⁶

Gaddafi

Svårigheten att på ett enhetligt sätt transkribera arabiska har lett till att den libyske ledaren fått många namn. I de artiklar som ingår i analysen återfinns frekvent både Gaddafi, Khaddafi och Kaddafi. Citat av en text återges precis som den är skriven, i övrigt används *Gaddafi* i den här uppsatsen.

Resolution 1973

Antogs av FN:s säkerhetsråd 17 mars 2011 och innebär bland annat mandat att skydda civilbefolkningen i Libyen med alla nödvändiga medel utom att sätta trupper på Libyskt territorium. Den etablerar en flygförbudszon över Libyen, uppmanar till att stödja med resurser för att upprätthålla vapenembargot som infördes i resolution 1970 och inför ytterligare sanktioner mot nyckelpersoner i Libyen.⁴⁷

⁴² Nationalencyklopedins databas "massmedier" hämtad 2014-05-05

⁴³ Nationalencyklopedins databas "dagstidning" hämtad 2014-05-05

⁴⁴ Nationalencyklopedins databas "massmedier" hämtad 2014-05-05

⁴⁵ Nationalencyklopedins databas "massmedier" hämtad 2014-05-05

⁴⁶ Nationalencyklopedins databas "ledare" hämtad 2014-04-26

⁴⁷ United Nations Security Council *Resolution 1973*

2. Massmedia och dess påverkan på opinion

2.1 Massmedias roll i samhället

Jesper Bengtsson, författare och ledarskribent, har skrivit om massmedias roll i ett demokratiskt samhälle i *Mäktiga medier, mager demokrati*.⁴⁸ Där framhålls att massmedia i dag är vår viktigaste källa till information och kunskap om världen omkring oss.⁴⁹ Dessutom erbjuder de en plattform för det offentliga samtalet om exempelvis politik, ekonomi och samhällsutveckling. Massmedia ger förutsättningar för vad många politiska filosofer anser vara bland de viktigaste komponenterna i en demokrati; yttrandefrihet, medborgarnas möjlighet att skaffa kunskaper, argumentera och att göra sin röst hörd.⁵⁰

Den statliga pressutredningen 2006 anser att massmediernas viktigaste uppgifter i Sverige är:⁵¹

1. **Information.** Informera om vad som händer i samhället.
2. **Granskning.** Massmedia är allmänhetens förtärdare för granskning och kontroll av makthavare i samhället.
3. **Forum för debatt.**

Massmedias roll och uppgifter i samhället är inte på något sätt krav som ställs på dem, utan ska uppfattas som karaktäriserande av den roll de bör spela i en fungerande demokrati.⁵² Bengtsson påpekar att de ju också är en viktig källa till underhållning och förströelse.⁵³

I förordet till Riegerts rapport skriver Göran Stütz, forskningschef på Styrelsen för psykologiskt försvar, att det är oomtvistat att nyhetsmedierna är ett instrument för att påverka opinionen i väpnade konflikter. Att nyttja det medlet är en självklarhet för statsledningar som har kontroll över nyhetsmedierna.⁵⁴

I Sverige är massmedia oberoende och får inte kontrolleras av staten, men dess möjlighet att påverka opinionen består, i både fred och krig. Liksom vikten av att få sig själv och sin sak exponerad i media. För exempelvis politiska partier är det viktigt att bli en del av det offentliga samtalet om man vill påverka opinionen, menar Bengtsson,⁵⁵ och sammanfattar det i en pricksäker mening:

*”Den som inte är med i tv finns inte.”*⁵⁶

⁴⁸ Bengtsson, Jesper *Mäktiga medier, mager demokrati*, 2001

⁴⁹ Bengtsson, sid 17

⁵⁰ Bengtsson, sid 21

⁵¹ Hadenius, Stig mfl, *Massmedier*, 2008, sid 26

⁵² Hadenius, sid 27

⁵³ Bengtsson, sid 17

⁵⁴ Riegert, sid 4

⁵⁵ Bengtsson, sid 21

⁵⁶ Bengtsson, sid 22

I rapporten *Nyheter i krig*⁵⁷ från Styrelsen psykologiskt försvar analyserar Håkan Hvitfelt dagspressens politiska dimension. Han belyser att den svenska dagspressen ofta företräder politiska partier och dess närstående organisationer, och att det är väldokumenterat att det förhållandet återspeglas i nyhetsmaterialet. Det sker exempelvis genom att urval och bearbetning av materialet syftar till att ge stöd åt åsikterna de företräder, medan andras motarbetas.⁵⁸

Vidare så påpekar Hvitfelt att nyheterna är anpassade till sin publik.⁵⁹ Det kan ju tänkas att exempelvis en vänsterorienterad läsare väljer en likariktad tidning, och därmed både förväntar sig och uppskattar nyheter som är vinklade åt ett vänsterperspektiv. Jesper Bengtsson påpekar på samma tema att de stora svenska dagstidningarna har ägare som själva har makten att bestämma vilken politisk inriktning ledarsidorna ska ha. Men de är ofta kommersiella med ambitionen att tjäna pengar, och vill således locka en bred masspublik. I helhet kan tidningen därför inte vara allt för kontroversiell i politiska frågor.⁶⁰

I och med att TV, internet och smartphones har fått en allt större plats i vår vardag minskar användningen av dagspress. Nordicoms årliga massmedieundersökning för 2011⁶¹ visar att dagstidningarna i pappersformat fortfarande har relativt stor läsarkrets, 66% av svenska befolkningen.⁶² Men genomsnitttiden som läggs på att läsa den är 22 minuter per dag, jämfört med TV, internet och radio som tillsammans nyttjas 4,5 timmar per dag.⁶³

I Nationalencyklopedin finner man skrivet att trots radions och TV:s genombrott finns det en del i dagstidningarna som fortfarande spelar en central roll i den politiska debatten, nämligen ledarskribenterna.⁶⁴

*”Oavsett ledarnas direkta inverkan på läsarnas kunskaper och åsikter står det klart att ledarskribenterna starkt påverkar vilka frågor som läsekretsen överhuvud har åsikter om”*⁶⁵

Det kallas dagordningsmakt.

2.2 Dagordningsteorin

Maxwell McComb var med och formulerade den första *dagordningsteorin* för 40 år sedan, en teori som har bekräftats och utvecklats i mer än 400 empiriska undersökningar.⁶⁶ I boken

⁵⁷ Hvitfelt, Håkan *Nyheter i krig*, 1988

⁵⁸ Hvitfelt, sid 24

⁵⁹ Hvitfelt, sid 25

⁶⁰ Bengtsson, sid 64

⁶¹ Nordicom-Sverige, *Internetbarometern 2011*

⁶² Nordicom-Sverige, *Internetbarometern 2011*, sid 14

⁶³ Nordicom-Sverige, *Internetbarometern 2011*, sid 12

⁶⁴ Nationalencyklopedins databas "ledare" hämtad 2014-04-26

⁶⁵ Nationalencyklopedins databas "ledare" hämtad 2014-04-26

⁶⁶ McComb, sid 12-13

*Makten över dagordningen*⁶⁷ sammanfattar McComb teorin och den oerhörda forskningen kring den i en detaljerad överblick. I följande stycken ges en sammanfattning av hur teorin beskrivs av McComb.

Nyhetsmedia har en stark signalfunktion. Av allt som har hänt i världen och kan utgöra nyheter väljs ett fåtal ut som redaktionerna anser vara viktiga. Det är de nyheterna som får mest utrymme i TV-nyheterna, de rubrikerna som hamnar på tidningens förstasida och har längst artiklar. Den starkaste signalen om att ett ämne är viktigt är att det återkommer dag efter dag.⁶⁸

Allmänheten använder massmedias ledtrådar och signaler om vad som är prioriterat, för att själva prioritera sin dagordning över viktiga frågor. Med tiden blir allmänhetens dagordning i stort sett samma som massmedias, eller i grova drag: nyhetsmedierna fastställer medborgarnas dagordning. Dagordningsfunktionen är det första steget i opinionsbildning, nämligen att få allmänheten att tycka en fråga är tillräckligt viktig för att överhuvudtaget ha en åsikt om det.⁶⁹

McComb påpekar att dagordningsfunktionen inte är avsiktlig och uträknad, utan snarare oavsiktlig och beror på att nyhetsmedierna till sin natur måste välja ut och belysa ett antal frågor som viktigast för stunden.⁷⁰ Nyheternas bidrag är i första hand att informera, ett mer avsiktligt övertygande finns visserligen på ledarsidorna, men även där är uppgiften att informera central.⁷¹

Tidsaspekten i dagordningsfunktionen är svår att mäta och har stora variationer, men en grov generalisering visar att en till två månaders kontinuerlig uppmärksamhet i massmedia tydligt gör en fråga viktig för allmänheten. Individuella preferenser spelar en stor roll där intressanta frågor kan få effekt betydligt fortare.⁷²

Dagordningsmakten går även djupare än så. Studier har med stor överensstämmelse visat att beskrivningar och detaljer i de ämnen som massmedia lyfter fram också är de beskrivningar och detaljer som återfinns hos allmänheten.⁷³ Även massmedias gestaltning av attribut och beskrivningar har visats sig överföras. Dagordningsmakten har alltså en förmåga att ge allmänheten ett visst perspektiv, problemdefinition och moralisk utvärdering om en fråga.⁷⁴

McComb beskriver att en medborgares åsikter och beslutsfattande till stor del bygger på den dagordning och attribut som dominerar dess medvetande. Det är här dagordningseffekten

⁶⁷ McComb, Maxwell, *Makten över dagordningen*, 2006

⁶⁸ McComb, sid 23-24

⁶⁹ McComb, sid 24

⁷⁰ McComb, sid 24

⁷¹ McComb, sid 26

⁷² McComb, sid 70-72

⁷³ McComb, sid 116

⁷⁴ McComb, sid 120

kan få en viktig roll i opinionsbildandet genom att etablera det perspektiv som vägleder allmänhetens uppfattningar om vissa frågor.⁷⁵

Sammanfattningsvis är dagordningsmakten inte en effekt som direkt påverkar den enskildes åsikt i en fråga. Men med upprepat fokus på en viss fråga och ett visst perspektiv kan massmedia påverka samhällets, allmänhetens uppfattning om vad som är viktigt just nu och vilka kriterier deras åsikter i frågan kommer grundas på.

2.3 Tvåstegshypotesen

Jesper Bengtsson tar upp en annan teori om medias effekt på opinionen först formulerad av sociologerna Paul Lazarsfeld och Elihu Katz⁷⁶, *tvåstegshypotesen*.⁷⁷

Enligt tvåstegshypotesen, i likhet med dagordningsteorin, påverkar inte massmedia allmänhetens åsikter direkt. Istället finns det i samhället nyckelgrupper av personer som är intresserade, läser mycket och tar del av information. I sin vardag agerar de sedan opinionsbildare och påverkar andra genom sitt yrke, funktion eller bara genom sitt sätt att interagera med andra. Exempel på nyckelgrupper är enligt Bengtsson lärare, ledare i lokala föreningar, kulturarbetare eller informella ledare på jobbet.⁷⁸

Undersökningar visar att det är just dessa nyckelgrupper som läser det opinionsbildande materialet i tidningar, som ledare och debattartiklar. På så vis kan opinionsbildande material påverka fler individer i samhället än bara de som läser det, och dessutom ge effekt en tid efter att det först publicerades.⁷⁹

Bengtsson pekar också på att effektforskning har visat att vi generellt är skeptiska mot massmedier som har en tydlig avsikt att påverka, och mer benägna att låta oss påverkas av folk vi känner.⁸⁰

För att sammanfatta tvåstegshypotesen beskriver den hur massmedia, med betoning på opinionsbildande material som ledare, indirekt påverkar allmänhetens opinion genom opinionsledare i vardagen. De är vanligen personer med intresse i frågorna och har någon form av inflytande på sin omgivning, som lärare, journalister, förståsigpåare på arbetet eller fackombud.

⁷⁵ McComb, Sid 156-158

⁷⁶ Nationalencyklopedins databas "tvåstegshypotesen" hämtad 2014-05-02

⁷⁷ Bengtsson, sid 51

⁷⁸ Bengtsson, sid 51

⁷⁹ Bengtsson, sid 53

⁸⁰ Bengtsson, sid 54

3. Metod

3.1 Kvalitativ innehållsanalys och analysverktyg

För den här uppsatsen används en kvalitativ analys av innehållet i de utvalda ledarna. Analysen syftar till att undersöka vilka beskrivningar, detaljer, gestaltningar, åsikter och perspektiv tidningen förmedlar, som enligt *dagordningsteorin* kan tänkas överföras till allmänheten. Särskilt intressant är det som framhävs som viktigt och/eller är frekvent återkommande.

Analysen kräver viss tolkning av texterna. Martyn Denscombe beskriver i *Forskningshandboken*⁸¹ att en kvalitativ analys innebär att man söker efter det som ligger under ytan i datans innehåll, och att det alltid inbegriper en tolkningsprocess.⁸²

För analysen nyttjas en del verktyg från *argumentationsanalys*, hämtade från Rolf Ejvegårds verk med samma titel.⁸³

Värdeladdade ord

Ord kan ha både en teoretisk mening och en värderande innebörd. Att analysera värderingen i ett ord kan ofta säga något om inställningen hos den som använder ordet, som skribentens sympatier och antipatier. Exempel är *diktator* och *folkledare* som kan ha samma teoretiska innebörd men en negativ, respektive positiv laddning. Värdet hos ett ord varierar i olika kontext och socialt sammanhang.⁸⁴

Ateoretiska funktioner

Underliggande meningar, åsikter och uppmaningar kan uttryckas mer eller mindre tydligt. Exempelvis retoriska frågor kan kamouflera en åsikt som inte uttrycks tydligt. Analys av dessa subtila uttryck kan säga något om författarens sympatier och antipatier, och styrkan i dessa känslor. Man måste ta hänsyn till vilket sammanhang texten är skriven i analysen.⁸⁵

Avsiktstolkning

Utgångspunkten är att författaren haft en avsikt med det som skrivs, och genom att sätta texten i sin kontext och se till vem som är författare, i vilket sammanhang den skrivs och vad som tidigare skrivits för att finna denna avsikt.⁸⁶

Rimlighetstolkning

En text kan tolkas på flera olika sätt, det är viktigt att se till situationen, sätta texten i sin kontext och på så vis fastställa den mest rimliga tolkningen. Det är önskvärt att tolkningen står i överensstämmelse med, för sitt sammanhang, vanligt språkbruk.⁸⁷

⁸¹ Denscombe, Martyn *Forskningshandboken*, 2009

⁸² Denscombe, sid 319 och sid 367-368

⁸³ Ejvegård, Rolf *Argumentationsanalys*, 2005

⁸⁴ Ejvegård, sid 14-16

⁸⁵ Ejvegård, sid 26-29

⁸⁶ Ejvegård, sid 48-49

Till sin natur blir analysen subjektiv eftersom det är författaren själv som utifrån sin erfarenhet ska värdera ord och tolka åsikter. Det som möjligtvis kan innebära problem är författarens militära bakgrund och kännedom om militära facktermer. Det tas i beaktande vid analys av ord kopplade till militär verksamhet, och enligt *rimlighetstolkning* försöker de tolkas enligt vanligt allmänt språkbruk.

3.2 Frågor till materialet

För att besvara frågeställningen bryts de ned till ett antal frågor som ställs till materialet och besvaras i analysen. Nedan redovisas frågorna och intressanta aspekter att analysera i dessa.

1. Hur beskrivs parterna i konflikten?

Vem är ond (förövare) respektive god (offer)? Vad strider parterna för respektive mot? Vem/vilka leder och styr över parterna?

2. Hur beskrivs konflikten?

Vad är orsaken till konflikten? Vilken karaktär har konflikten? Hur tror respektive hoppas man att konflikten utvecklas, och vad blir resultatet?

3. Hur beskrivs den militära insatsen?

Hur beskrivs den nya parten? Vem leder/styr över insatsen? Vad är syftet med insatsen? Hur beskrivs mandatet från FN och vad är det den nya parten gör? Vad ger insatsen för resultat? Hur tror respektive hoppas man att insatsen utvecklas, och vad blir resultatet? Vad anser man om NATO?

4. Hur beskrivs det svenska deltagandet i insatsen?

Vad är syftet med svenskt deltagande? Hur beskrivs det svenska mandatet och vad gör det svenska bidraget? Vad ger det svenska bidraget för resultat? Hur ser man på framtiden om det svenska bidraget?

5. Hur beskrivs Sveriges politik i sammanhanget?

Hur framställs regering respektive opposition? Hur beskrivs svensk hållning till konflikten? Vad anser man att Sverige borde göra? Vad tror man att Sverige kommer göra?

6. Hur beskrivs EU:s politik i sammanhanget?

Hur beskrivs EU:s hållning till konflikten? Vad anser man att EU borde göra? Vad tror man att EU kommer göra? Vad har man för åsikt om EU?

⁸⁷ Ejvegård, sid 52-54

3.3 Upplägg för analysen

Analysen genomförs med en tidning, och en fråga, i taget. För varje analysfråga undersöks hela det utvalda materialet för att finna mönster, sammanhang och återkommande teman. När alla analysfrågor för en tidning har besvarats redovisas en sammanfattning för den tidningen.

Under den undersökta tidsperioden finns två avgörande händelser, säkerhetsrådets antagande av resolution 1973 som markerar början på insatsen, och riksdagens beslut om svensk militär insats. Analysen är extra uppmärksam på om det finns skillnader i svaren på analysfrågorna före och efter respektive händelse.

4. Analys

4.1 Dagens Nyheter

4.1.1 Hur beskrivs parterna i konflikten?

Den ena parten i konflikten utpekats tydligt som Gaddafi och den libyska regimen. DN lägger stort fokus på personen Gaddafi. *Militären* eller *säkerhetstjänsten* beskrivs oftast vara de som är den stridande parten, men de porträtteras ofta som *Gaddafis säkerhetstjänst*, *Gaddafis styrkor* eller *Gaddafis flyg*.⁸⁸ I artiklarna är det Gaddafi som är beslutsfattare och ansvarig för det militären gör, "*Khaddafi beordrade användning av skarpa skott mot demonstranter och skickade stridsflyg*"⁸⁹

Det genomgående beskrivande ordet för Gaddafi är *diktator*⁹⁰, men även mer negativa gestaltningar som *bestialisk*, *envåldshärskare*, *folkmördare*, *blodtörstig* och att han *massakerar* förekommer.⁹¹ De är typexempel på värdeladdade ord som mer bildligt än bokstavligt förmedlar en känsla av tidningens negativa inställning till Gaddafi och uppenbara antipatier mot honom. I förbigående nämns ibland *regimen*, att han har en nära krets kring sig eller *hans omgivning*⁹² vilket tyder på att det trots allt inte handlar om en enmansföreställning.

Vad Gaddafis part strider för beskrivs sällan i klartext, men det är uppenbart att Gaddafis syfte är att slå ner upproret och återerövra total kontroll över landet.⁹³ Varför själva militären strider framgår inte i ledarna, vid något enstaka tillfälle nämns att de till viss del består av legosoldater⁹⁴ vilket underförstått betyder att de strider för pengar.

Över tiden är beskrivningarna mycket likartade, redan från den första ledaren efter upprorets början ställs Gaddafi till den skara diktatorer i regionen som är "[...] *maktgalna*, *blodsbesudlade härskare*".⁹⁵ En tendens som kan skönjas är att ju längre konflikten pågår, ju starkare uttryck används för att beskriva Gaddafi, ibland något raljant.

*"Libyens diktator Muammar Khaddafi fortsatte på fredagen att låta granaterna regna över rebellfästet Misrata. Som vanligt spelade det mindre roll hur många civila som kom i vägen."*⁹⁶

⁸⁸ DN *Rädd för patienterna* 2011-02-20, *Khaddafis Illdåd* 2011-02-22, *Front mot Khaddafi* 2011-03-10

⁸⁹ DN *En del av kritiken mot Carl Bildt är närsynt* 2011-02-24

⁹⁰ DN *Front mot Khaddafi* 2011-03-10, *Rätt att stoppa diktatorn* 2011-03-19

⁹¹ DN *Guldet blev till sand* 2011-02-24, *Sista striden* 2011-02-28, *Reträttvägar* 2011-03-01, *Försiktiga generaler* 2011-03-30, *Konsten att vara feg* 2011-04-10

⁹² DN *Slaktaren ringas in* 2011-02-25, *Libyen: En våldsregim löper amok* 2011-02-23, *Rätt att stoppa diktatorn* 2011-03-19

⁹³ DN *Rätt att stoppa diktatorn* 2011-03-19

⁹⁴ DN *Slaktaren ringas in* 2011-02-25

⁹⁵ DN *Kampen går vidare* 2011-02-19

⁹⁶ DN *Oordnad reträtt* 2011-04-30

Den andra partens beskrivningar är tudelad. De som står för upproret är *demonstranter, motståndsrörelse* eller *rebeller*.⁹⁷ Vilket får mig att associera till att det är en del av landets egna befolkning som gör uppror mot den sittande regimen, med en viss legitimitet och nästan glorifierande i klangen. Det skrivs sällan om vilka de är och vad de egentligen står för, de få beskrivningar som förekommer tyder på att de vill ha *frihet, demokrati* och *ett bättre liv*.⁹⁸ Vid ett tillfälle anges de vara *rebelliska klaner*.⁹⁹ DN återkommer flera gånger till att motståndsrörelsen är svagt organiserad och tycks sakna ledning.¹⁰⁰

När tidningen beskriver den part som är offer i sammanhanget benämns de nästan uteslutande som *folket* eller *civila*.¹⁰¹ De tilldelas varierande attribut som *det libyska folket*, *obeväpnade civila* eller *Gaddafis eget folk*.¹⁰² De framställs genomgående som oskyldiga, försvarslösa och utsatta.

4.1.2 Hur beskrivs konflikten?

Ledarna beskriver inte särskilt detaljerat vad orsaken till konflikten i Libyen är, men den sätts i sammanhang med den pågående *arabiska våren* och att den är inspirerad av de nyligen lyckade upproren i Tunisien och Egypten.¹⁰³ Inledningsvis är den av karaktären *folklig resning, demonstrationer* och *protester*, och besvaras av regimen beskjutning.¹⁰⁴ Senare kallas den också för *inbördeskrig* och det är *strider* som pågår.¹⁰⁵

I början av den analyserade perioden uttrycker tidningen hopp om att demonstranternas kamp ska fortsätta och sprida sig i landet, och att det kan leda till samma resultat som i grannländerna.¹⁰⁶ När striderna tilltar menar man att det finns risk för inbördeskrig, men är fortfarande mycket hoppfull om att Gaddafi kan störtas.¹⁰⁷

Den närmsta tiden före säkerhetsrådets resolution argumenterar tidningen om varför omvärlden måste agera och ge sitt stöd. Dels är argumentet att Gaddafi kommer utföra en gruvlig hämnd på sitt folk om han kommer segrande ur konflikten, dels att konflikten som helhet har en signaleffekt till andra diktatorer att det är okej att skjuta sönder ett uppror.¹⁰⁸

⁹⁷ DN *Rädd för patienterna* 2011-02-20, *Plikten att skydda libyerna* 2011-03-06

⁹⁸ DN *Kampen går vidare* 2011-02-19, *Rädd för patienterna* 2011-02-20, *Guldet blev till sand* 2011-02-24

⁹⁹ DN *Guldet blir till sand* 2011-02-24

¹⁰⁰ DN *Plikten att skydda libyerna* 2011-03-06

¹⁰¹ DN *Försiktiga generaler* 2011-03-30, *Sista striden* 2011-02-28

¹⁰² DN *Försiktiga generaler* 2011-03-30, *Sista striden* 2011-02-28, *Khaddafis illdåd* 2011-02-22

¹⁰³ DN *Khaddafis illdåd* 2011-02-22

¹⁰⁴ DN *Guldet blev till sand* 2011-02-24, *Rädd för patienterna* 2011-02-20

¹⁰⁵ DN *Front mot Khadafi* 2011-03-10, *Sista striden* 2011-02-28

¹⁰⁶ DN *Rädd för patienterna* 2011-02-20

¹⁰⁷ DN *Guldet blir till sand* 2011-02-24

¹⁰⁸ DN *Glöm inte Libyen* 2011-03-15

Efter att insatsen har pågått en tid menar tidningen fortfarande att konfliktens utgång är osäker.¹⁰⁹ Målet utpekats tydligt som att Gaddafi ska avsättas och att det libyska folket själva ska åstadkomma det, med allt internationellt stöd de behöver.¹¹⁰

Som helhet ställs upproret i positiv dager och som en naturlig fortsättning på *den arabiska våren*. Bilden som förmedlas är att konflikten är fredligt inställd från upprorets sida men regimen svarar med strid och upptrappning av våldet, som leder till inbördeskrig.

4.1.3 Hur beskrivs den militära insatsen?

Militär intervention och flygförbudszon diskuteras första gången 25 februari¹¹¹, men inte med någon större entusiasm. Diskussionen fortsätter ett par veckor senare med argumenten att det skulle hindra luftangrepp, legosoldatimport och trupptransporter.¹¹² Att en flygförbudszon skulle kunna införas anses inte vara en omöjlighet, men inte troligt med tanke på att FN:s säkerhetsråd antagligen inte godkänner det, att endast USA skulle ha kapaciteten att leda insatsen men är motvillig, och att det ändå inte skulle avgöra konflikten eftersom det är på marken utslaget sker.¹¹³

När resolutionen är antagen ställer sig tidningen positivt till att den godkänner mer än bara flygförbudszon.¹¹⁴ DN är visserligen tydliga med att mandatet är att skydda civila, inte att stödja rebellerna,¹¹⁵ men vinklar det som att det stora syftet och målet är att Gaddafi ska bort. *"Världssamfundet visar sent omsider att man menar allvar med att Khaddafi måste bort."*¹¹⁶ De anser att resolutionen är tydlig och att principen *skyldighet att skydda* nu har fått en konkret innebörd.¹¹⁷

Tidningen uttrycker inget större hopp om att insatsen ska leda till något avgörande, den kommer förhindra blodbad och katastrof men inte mer.¹¹⁸ I mitten av april anser de fortfarande att det är osäkert vad insatsen kommer ha för effekt, eller att den ens kan förhindra en massaker.¹¹⁹

Den nya parten i konflikten beskrivs sällan i ledarna, men USA framställs ofta som en förebild med en god militär förmåga och den nation som är avgörande för att det överhuvudtaget ska bli en insats.¹²⁰ Även NATO kommenteras i samma anda med *"Det är faktiskt tur att Nato*

¹⁰⁹ DN *Konsten att vara feg* 2011-04-10

¹¹⁰ DN *Oundvikligt våld* 2011-03-23

¹¹¹ DN *Slaktaren ringas in* 2011-02-25

¹¹² DN *Plikten att skydda libyerna* 2011-03-06

¹¹³ DN *Front mot Khaddafi* 2011-03-10

¹¹⁴ DN *Rätt att stoppa diktatorn* 2011-03-19

¹¹⁵ DN *Försiktiga generaler* 2011-03-30

¹¹⁶ DN *Rätt att stoppa diktatorn* 2011-03-19

¹¹⁷ DN *Rätt att stoppa diktatorn* 2011-03-19, *Konsten att vara feg* 2011-04-10

¹¹⁸ DN *Ska FN fälla Khaddafi?* 2011-03-20, *Oundvikligt våld* 2011-03-23

¹¹⁹ DN *Konsten att vara feg* 2011-04-10

¹²⁰ DN *Libyen: Militära don måste anpassas efter person.* 2011-04-20, *Plikten att skydda libyerna* 2011-03-06

*finns när saker behöver göras.*¹²¹ Detta är ett exempel på en mening med en ateoretisk funktion som ger mycket information om man tolkar den i sitt sammanhang. Bland annat kan man dra slutsatserna att det pågår en debatt om NATO och underförstått att det handlar om svenskt medlemskap, att vi behöver NATO. DN ställer sig uppenbarligen positiv till NATO och medlemskap i densamma, dessutom avslöjar meningen att det finns en motpart som argumenterar för varför vi inte skulle behöva NATO eller ett medlemskap.

4.1.4 Hur beskrivs det svenska deltagandet i insatsen?

DN driver inte på frågan om Sveriges deltagande i insatsen, en vecka efter att koalitionen har påbörjat upprättandet av flygförbudszon kommenterar de kort med "[...] Sverige tvekar."¹²² Senare får statsministern kritik för att ha en avvaktande inställning till insatsen, och att han borde visa framfötterna med en tydlig linje att vi ska vara med och stödja FN:s beslut.¹²³

När beslutet är fattat i riksdagen får Håkan Juholt (s) upprepad kritik för socialdemokraternas kompromiss att inte få anfälla markmål.¹²⁴ Kommentarer som "*Har Sverige synpunkter på att andra länders flygplan angriper Khaddafis styrkor?*"¹²⁵ förekommer och att det skulle vara omoraliskt att överlåta det hårda arbetet till andra.¹²⁶

Överlag debatteras inte sakfrågan om Sverige ska eller borde vara med i insatsen, eller på vilket sätt det ska ske. Även om tidningen tydligt är för en insats ligger fokus nästan enbart på att kritisera vänstern för restriktionen i mandatet.

4.1.5 Hur beskrivs Sveriges politik i sammanhanget?

Debatten som förs i ledarna om den svenska politiken är inte särskilt omfattande, men kan delas upp i tre tydliga teman som byter av varandra. Inledningsvis handlar det om ett uttalande från utrikesminister Carl Bildt (m) där han inte tar ställning mot Gaddafi. DN är kritisk mot att Bildt inte tar tydligt avstånd, men ägnar mer utrymme åt att försvara honom mot den kritik som kommer från vänstern.¹²⁷

Därefter får regeringen kritik för att liksom Bildt inte ta en tydlig linje och vara handlingskraftig, närmare bestämt är det statsministern kritiken är riktad till.¹²⁸ Kritiken verkar av ordvalen vara något som uttryckts av tidningen en längre tid.

*"Både när det gäller Libyen och euron ställer sig Sverige – som så ofta – vid sidan av. Först vill Stockholm vänta och se hur det går."*¹²⁹

¹²¹ DN *Det nödvändiga Nato* 2011-03-26

¹²² DN *Pinsam splittring* 2011-03-22

¹²³ DN *Reinfeldts utanförskap* 2011-03-24

¹²⁴ DN *Libyen: Militära don måste anpassas efter person.* 2011-04-20, *Försiktiga generaler* 2011-03-30

¹²⁵ DN *Försiktiga generaler* 2011-03-30

¹²⁶ DN *Konsten att vara feg* 2011-04-10

¹²⁷ DN *Tänk större* 2011-02-24

¹²⁸ DN *Reinfeldts utanförskap* 2011-03-24

Sedan följer flertalet ledare med kraftig kritik mot socialdemokraternas restriktion i det svenska mandatet. Den är främst riktad mot Håkan Juholt (s) och är ganska arrogant. I kommentarer i ämnet används ord som *inkonsekvent*, *krystade motiveringar*, *märklig begränsning*, *berättigad kritik*.¹³⁰ I samband med kritiken argumenteras också för att gå med i NATO.¹³¹

Tidningen sympatiserar tydligt med högern och uppskattar Carl Bildt (m). Regeringen i övrigt och framför allt Fredrik Reinfeldt (m) får mer kritik, men inte om sakfrågor utan mest på temat att inte vara handlingskraftig. Vänstern med socialdemokraterna i spetsen får en helt annan typ av kritik som är något arrogant och förlöjligande. NATO-frågan är uppenbart politiskt laddad och vänstern pekas ut för att vara hindret till medlemskap, som DN i övrigt klart förespråkar.

4.1.6 Hur beskrivs EU:s politik i sammanhanget?

Tidningens kommentarer om EU har ett tydligt tema genom hela den analyserade perioden. De anser och önskar att EU ska utgöra en stark kraft i den här typen av konflikter i form av en enad utrikespolitisk röst.¹³² Potentialen finns men splittring och svagt ledarskap leder till misslyckande.¹³³ De framför också önskan om att Sverige ska driva sin linje i frågan genom EU för att få störst kraft bakom den.¹³⁴

*”EU skulle kunna vara en stark kraft mot allehanda despoter, men misslyckas allt för ofta på grund av inre splittring och svagt ledarskap.”*¹³⁵

Det hela artar sig som en argumentation för att EU ska stärka sin position internationellt och som utrikespolitisk företrädare för medlemsländerna, och att Sverige skall bidra till detta genom att driva sin utrikespolitik genom den. Argumentationen är till karaktären dels kritik mot den splittring och oförmåga att handla som råder, som att man inte enat kan kräva Gaddafis avgång eller agera konkret för att stötta demokrati och mänskliga rättigheter.¹³⁶ Dels förslag och önskningar om vad EU skulle kunna göra, som att erbjuda stöttning för uppbyggandet av demokratier i Nordafrika och visa enighet i genomförande av resolutionen.¹³⁷

¹²⁹ DN Reinfeldts utanförskap 2011-03-24

¹³⁰ DN Libyen: Militära don måste anpassas efter person. 2011-04-20, Försiktiga generaler 2011-03-30, Till USA:s försvar 2011-04-02, Oordnad reträtt 2011-04-30

¹³¹ DN Försiktiga generaler 2011-03-30

¹³² DN Hannibal fick hållas 2011-02-27, Utrikes röra 2011-03-04

¹³³ DN Hannibal fick hållas 2011-02-27

¹³⁴ DN Utrikes och cyklar 2011-02-26

¹³⁵ DN Hannibal fick hållas 2011-02-27

¹³⁶ DN Sista striden 2011-02-28, Utrikes röra 2011-03-04, En våldsregim löper amok 2011-02-23

¹³⁷ DN Tänk större 2011-02-24, Pinsam splittring 2011-03-22

4.1.8 Sammanfattning Dagens Nyheter

I ledarna ligger stort fokus på personen Gaddafi. Han är orsaken till den väpnade konflikten och vad militären gör är hans ansvar. Den negativa beskrivningen av Gaddafi tilltar allt eftersom konflikten fortskrider. De som står för upproret framställs med en positiv klang, de kämpar för demokrati och frihet. Konflikts offer beskrivs som oskyldiga och obehäpnade civila och vanligt folk vilket ytterligare bidrar till demoniseringen av Gaddafi. En intressant observation är att den libyska militären sällan anges som källan till våldet även om de utför det och rebellerna anges aldrig vara orsak till våld.

Konflikten sätts i samband med tidigare revolter i Tunisien och Egypten. Perspektivet på parterna är snarlikt och det är tydligt att målbilden är att folket störtar sin diktator, som i föregående länder. Tidningen argumenterar tydligt för att omvärlden måste agera och ge sitt stöd till oppositionen. Bland annat för att skydda civila och för att skicka signaler till andra diktatorer.

DN driver inte på och argumenterar för den internationella insatsen. Det kan tänkas hänga ihop med att man inte har några större förväntningar på att en flygförbudszone skulle ge någon större effekt. På samma sätt driver de inte på för svenskt deltagande i insatsen, däremot används debatten till att kritisera socialdemokraternas restriktion. Det är antagligen en kombination av att man är allmänt kritisk mot vänstern, och anser att just den del av insatsen Sverige ska bidra till är ineffektiv.

Svenska regeringen får generellt kritik för svagt ledarskap och att inte vara handlingskraftig. Språkvalet tyder på att det här inte är isolerat till konflikten i Libyen utan något man uttryckt under en längre tid. Man kritiserar dock inte regeringen i sakfrågor och att man sympatiserar med högern blir extra tydligt genom den upprepade kritiken mot vänstern.

Vid några tillfällen förespråkas medlemskap i NATO, och då pekas ofta vänstern ut som ett hinder för detta. Frågan om medlemskap verkar inte ha någon större koppling till konflikten i Libyen och backas inte upp med konkreta argument. Det upplevs vara en outtalad självklarhet att vi borde vara med, och tidningen passar på att flika in det i debatten.

Tidningen uttrycker tydligt att de är för konceptet med en europeisk union, men är mycket kritisk till oförmågan att enas och handla konkret. De önskar att det skulle finnas en gemensam europeisk utrikespolitik.

Sammantaget får debatten Sverige att framstå som en liten och oviktig spelare i denna internationella fråga där medverkan i insatsen eller andra åtgärder inte spelar någon större roll. Förväntningar och fokus läggs på det internationella samfundet och framför allt på att EU ska agera som en ansvarig aktör.

4.2 Svenska Dagbladet

4.2.1 Hur beskrivs parterna i konflikten?

I ledarna kallas Gaddafi för antingen *diktatorn*, *överste Gaddafi* eller bara *Gaddafi*. Han beskrivs som *totalitär* och *hänsynslös*, och använder sig av våld för att slå ner kupp försök eller oliktankande.¹³⁸ Ledarskapet över Libyen och de väpnade styrkorna tillskrivs inte bara Gaddafi själv, formuleringar som *regimen*, *Gaddafis diktatur* och *Gaddafi och hans islamokommunism* förekommer ganska ofta.¹³⁹

Den part som står för angreppen beskrivs som *styrkor* eller *arméförband*,¹⁴⁰ och i ett fall förklarar tidningen utförligt att de inte är vanlig polis eller militär utan en särskild form av *lojal socialistisk milis*¹⁴¹ som antyds lyda direkt under regimen. De anges oftast som *Gaddafitrogn* eller *Gaddafis styrkor* och att det är han som beordrar deras aktioner.¹⁴² Vid ett tillfälle heter det att de är *iallafall Gaddafibetalda styrkor*¹⁴³.

SvD pendlar mellan att beskriva styret i Libyen med ett samlat begrepp för antingen flera personer, eller en större statsapparat, och att tillskriva ledarskapet till Gaddafi personligen. Regimen anses vara mycket odemokratisk, har historiskt och förväntas även nu hänsynslöst använda våld för att slå ner allt uppror. Underförstått strider regimen för att upprätthålla ideologin bakom sig själv, den så kallade *islamokommunismen*. Militären styrs direkt av regimen och är lojal mot den, kanske inte av ideologiska skäl, den antyds vara betald för sin lojalitet.

Motståndarna till regimen benämns av tidningen som *opposition*, *demonstranter* eller *rebeller*.¹⁴⁴ De framställs med viss glorifiering och rättfärdighet i formuleringar som "*De demonstranter som vågar sina liv på gatorna har rätten på sin sida. Modigast är de som gör uppror i Libyen.*"¹⁴⁵ Positivt värdeladdade ord som dessa avslöjar tidningens sympati för oppositionen. Det finns i ledarna ingen förklaring till vilka de egentligen är.

Det har enligt SvD inte funnits någon ledning för oppositionen före konflikten och ingen nämns under konfliktens gång,¹⁴⁶ inte heller en förklaring till vad de står för. I en beskrivning av demonstrationerna för hela regionen (Nordafrika) sägs demonstranterna vilja ha demokrati, men att de inte har förstått vad det innebär då de uppmuntrar islamism, antisemitism och könssegregation.¹⁴⁷

¹³⁸ SvD *Vad ska en enkel diktator ta sig till* 2011-02-18, *Snabba klipp stoppar inte överste Gaddafi* 2011-03-11

¹³⁹ SvD *Gaddafi är det sämsta av två världar* 2011-02-22

¹⁴⁰ SvD *Hur hade Libyen sett ut om ingen ingripit?* 2011-03-22, *Gaddafi måste bort* 2011-03-19

¹⁴¹ SvD *Gaddafi är det sämsta av två världar* 2011-02-22

¹⁴² SvD *Hur hade Libyen sett ut om ingen ingripit?* 2011-03-22

¹⁴³ SvD *Hur hade Libyen sett ut om ingen ingripit?* 2011-03-22

¹⁴⁴ SvD *Shakespeare i Tripoli* 2011-02-24, *Hur hade Libyen sett ut om ingen ingripit?* 2011-03-22

¹⁴⁵ SvD *Gaddafi är det sämsta av två världar* 2011-02-22

¹⁴⁶ SvD *Gaddafi är det sämsta av två världar* 2011-02-22

¹⁴⁷ SvD *Gaddafi är det sämsta av två världar* 2011-02-22

Till offer och de som militären strider mot utpekade demonstranterna och rebellerna, men man konstaterar att det antagligen också finns civila offer.¹⁴⁸

4.2.2 Hur beskrivs konflikten?

I ledarna sätts orsaken till konflikten i samband med *den arabiska våren* och det generella hoppet om demokrati i slutna regimer, och att karaktären på dessa regimer utgör en stor risk för våld.¹⁴⁹ Konflikten beskrivs till en början som "[...] *inledningen på en process som det kanske tar 10-15 år att klara ut.*"¹⁵⁰ och att det kommer bli blodare.¹⁵¹ SvD använde inte särskilt ofta beskrivande ord om konflikten, vid ett tillfälle benämns det *inbördeskrigsliknande tillstånd*.¹⁵²

Under de första veckorna är tonen hoppfull. Förväntningarna är att demonstranterna kommer lyckas och att Gaddafi kommer stjälpas.¹⁵³ Strax innan säkerhetsrådets resolution beskrivs hur Gaddafi vänder vågen och att slutstriden kan vara nära, underförstått att Gaddafi kommer gå segrande ur den.¹⁵⁴ Efter resolutionen uttrycks inget nytt hopp om att konflikten är på väg att ta slut och framtiden är fortfarande oviss.¹⁵⁵

Tidningens uppenbara inställning till konflikten är att Gaddafi måste bort från makten, och även om man är skeptisk till den demokrati demonstranterna verkar stå för så är det ett steg i rätt riktning. De uttrycker också att konflikten i Libyen handlar om mer än bara deras frihet, det är hela *arabiska vårens* momentum som står på spel.¹⁵⁶

4.2.3 Hur beskrivs den militära insatsen?

Insatsen benämns *FN-insats* i ledarna¹⁵⁷, vem som leder parten framgår inte men den sägs bestå av "[...] *Frankrike, Storbritannien, USA och de andra länderna i koalitionen [...]*"¹⁵⁸ Före säkerhetsrådets resolution anser man tydligt att något måste göras, omvärlden måste agera i syfte att jämna ut striden och stödja oppositionen.¹⁵⁹ Förslaget om flygförbudszon kommenteras skeptiskt med att det är en möjlighet men oklart vilken effekt det faktiskt skulle ha, och för att göra verklig skillnad måste man slå mot markmål.¹⁶⁰ Det är också uttalat

¹⁴⁸ SvD *Hur hade Libyen sett ut om ingen ingripit?* 2011-03-22

¹⁴⁹ SvD *Shakespeare i Tripoli* 2011-02-24

¹⁵⁰ SvD *Snabba klipp stoppar inte överste Gaddafi* 2011-03-11

¹⁵¹ SvD *Shakespeare i Tripoli* 2011-02-24

¹⁵² SvD *Den arabiska våren behöver en omstart* 2011-04-28

¹⁵³ SvD *Shakespeare i Tripoli* 2011-02-24

¹⁵⁴ SvD *Vi kan inte bara stillaptratande titta på* 2011-03-17

¹⁵⁵ SvD *Den arabiska våren behöver en omstart* 2011-04-28

¹⁵⁶ SvD *Den arabiska våren behöver en omstart* 2011-04-28

¹⁵⁷ SvD *Libyens sak blir vår* 2011-03-30

¹⁵⁸ SvD *Hur hade Libyen sett ut om ingen ingripit?* 2011-03-22

¹⁵⁹ SvD *Snabba klipp stoppar inte överste Gaddafi* 2011-03-11

¹⁶⁰ SvD *Vi kan inte bara stillaptratande titta på* 2011-03-17

att de inte vill se en utdragen, djupare intervention utan att en snabb och kort insats vore det bästa.¹⁶¹

Tidningen verkar inte försöka argumentera särskilt kraftigt för det, men den tar helt klart en positiv ställning till en internationell militär insats i Libyen som helst gör mer än att upprätthålla en flygförbudszon. Det anses inte troligt att det faktiskt kommer bli en insats med hänvisning till att FN-mandat krävs och att Ryssland och Kina förväntas använda sina veton.¹⁶² När resolutionen är antagen kommenterar man i positiv anda att den ger möjlighet till direkta insatser mot militära mål, förutom en flygförbudszon.¹⁶³

Resolutionen anser de vara viktig för vidare avveckling av andra diktaturer, att omvärlden visar att det inte är okej att flygbomba sin egen befolkning.¹⁶⁴ Insatsen beskrivs ha hindrat ett blodbad, räddat ett antal liv och håller hoppet för oppositionen vid liv, men hur eller när konflikten kommer sluta vet ingen.¹⁶⁵

4.2.4 Hur beskrivs det svenska deltagandet i insaten?

Svenskt deltagande i insatsen kommenteras mycket lite i ledarna. Tidningen anser att det är en självklarhet att delta, med perspektivet att det är på internationell förfrågan.¹⁶⁶ Syftet anges till flera olika, som att vi som en del av Europa måste värna för säkerheten i vårt närområde, värna civila och skapa förutsättningar för ett Libyen efter Gaddafi.¹⁶⁷ SvD menar också att svenskt deltagande handlar om att stärka relationen till NATO och skapa en känsla av solidaritet bland medlemsländerna, i förlängningen för att vi hoppas att de ska komma till vår hjälp när vår säkerhet är hotad.¹⁶⁸

Om restriktionen i det svenska mandatet är tidningen otydlig. Till en början skriver de att den bristfälliga beväpningen till JAS 39 gör att vi inte kan genomföra operationer mot marken¹⁶⁹, för att senare skriva "*Motiven till att Sverige bara deltar på kvartsfart i Libyen är fortfarande oklara, men helt klart är att regeringens[!] vill undvika konflikt med S [...]*"¹⁷⁰ I vilket fall uttrycks besvikelse över att mandatet inte tillåter bidraget att verka fullt ut i insatsen.

¹⁶¹ SvD *Gaddafi måste bort* 2011-03-19

¹⁶² SvD *Libyens Michael Corleone valde också fel* 2011-03-15

¹⁶³ SvD *Gaddafi måste bort* 2011-03-19

¹⁶⁴ SvD *Libyens sak blir vår* 2011-03-30

¹⁶⁵ SvD *Hur hade Libyen sett ut om ingen ingripit?* 2011-03-22

¹⁶⁶ SvD *Hur hade Libyen sett ut om ingen ingripit?* 2011-03-22

¹⁶⁷ SvD *Hur hade Libyen sett ut om ingen ingripit?* 2011-03-22, *Libyens sak blir vår* 2011-03-30

¹⁶⁸ SvD *Libyens sak blir vår* 2011-03-30

¹⁶⁹ SvD *Libyens sak blir vår* 2011-03-30

¹⁷⁰ SvD *Den arabiska våren behöver en omstart* 2011-04-28

Om vad det svenska bidraget åstadkommer skriver de kort "*Jas Gripen rapporteras ha tagit flera foton.*"¹⁷¹ Vilket läst i sitt sammanhang om vad norska flygplan gjort, får en viss sarkastisk och förlöjligande värdeladdning.

4.2.5 Hur beskrivs Sveriges politik i sammanhanget?

Svensk politik i ämnet kommenteras inte särskilt mycket. Regeringen får varken tydligt stöd eller kritik, oppositionen får ett par antydningar om att man inte uppskattar restriktionen.¹⁷²

SvD använder däremot debatten till att lyfta fram NATO-frågan, som beskrivet i tidigare stycke, och menar att NATO är yttersta garanten för vår säkerhet. Utan att skriva det i klartext argumenterar de helt klart för ett medlemskap.¹⁷³

4.2.6 Hur beskrivs EU:s politik i sammanhanget?

EU som aktör i den här konflikten uppfattas som marginaliserad i SvD:s ledare. Förutom att konstatera att "[...] EU har fördömt blodbadet."¹⁷⁴ och "[...] EU har uttalat att Gaddafi måste bort."¹⁷⁵ anser man att EU:s roll i insatsen inte är stor, men kan komma att bli det efter konflikten.¹⁷⁶ Tidningens inställningen till EU uppfattas som lätt nedvärderande och att det saknas förtroende för att de faktiskt kan få något gjort. EU i militära sammanhang kommenteras med att de har utfärdat tandlösa deklARATIONER om solidaritet, och saknar politisk vilja att agera.¹⁷⁷

4.2.7 Sammanfattning Svenska Dagbladet

Det finns en viss personifiering kring Gaddafi där han är ytterst skyldig till statens agerande, men samtidigt nyanseras bilden av att Libyens ledning verkar vara större än Gaddafi själv, och att det finns en ideologi som drivkraft. Gaddafi utmålas som en hänsynslös militant diktator baserat på landets historia och hans agerande under konflikten. Det är en stark negativ laddning i de beskrivande orden, men de är till viss del motiverade och upplevs inte oskäliga.

SvD beskriver konflikten med en tydlig polarisering där regimen står för det onda. Inte bara i form av våldsanvändare i konflikten utan också som ett totalitärt odemokratiskt styre i allmänhet. Demonstranterna står för de goda värdena i form av demokrati och frihet, och beskrivs med viss glorifiering. Dock riktas kritik mot att den demokrati de verkar stå för inte

¹⁷¹ SvD *Den arabiska våren behöver en omstart* 2011-04-28

¹⁷² SvD *Och nu är det dags att måla en svensk flagga* 2011-04-02

¹⁷³ SvD *Libyens sak blir vår* 2011-03-30

¹⁷⁴ SvD *Shakespeare i Tripoli* 2011-02-24

¹⁷⁵ SvD *Libyens Michael Corleone valde också fel* 2011-03-15

¹⁷⁶ SvD *Libyens sak blir vår* 2011-03-30

¹⁷⁷ SvD *Libyens sak blir vår* 2011-03-30

är så som vi uppfattar den. Demonstranterna är de som oftast beskrivs som både motpart och offer i konflikten.

Tidningen sätter konflikten i dess sammanhang och trycker på att den är del av något större (*arabiska våren*), och beskriver inte enbart de strider som pågår utan att det här endast är början på en längre process till demokrati. Det är tydligt att SvD anser att Gaddafi måste bort från makten och att de stödjer oppositionen.

De ställer sig positiva till en internationell intervention och vill att den ska innebära mer än bara flygförbudszone, och uttrycker att det ska ske i syfte att både skydda civila och stödja oppositionen. Trots det upplevs de inte driva frågan särskilt mycket, vilket kan bero på att de är skeptiska till både flygförbudzonens effektivitet och om det överhuvudtaget går att få igenom ett sådant beslut i säkerhetsrådet. Resolutionen anser de vara viktig i kampen mot andra diktaturer, ett normgivande beslut som kan få effekt på andra håll i världen.

När svenskt deltagande diskuteras kommenteras det med att vi ska delta på förfrågan. Syftet anges inte endast till att skydda civila, utan också att Sverige ska göra sin del av jobbet i Europa och stärka relationen till NATO, snarast ligger tyngdpunkten på de senare argumenten.

När restriktionen i det svenska mandatet diskuteras verkar inte tidningen ha koll på fakta. Antingen har de ett stort ointresse i frågan, eller väljer att förvränga bilden av restriktionen för att argumentera för inköp av ny beväpning till JAS 39. Debatten om svensk politik ger i övrigt ingen tydlig bild om hur man ställer sig till regering och opposition, den används i första hand för att argumentera för ett NATO-medlemskap.

EU verkar anses inte ha någon roll i den militära konflikten och vara en säkerhetspolitiskt svag organisation. SvD verkar inte vara emot EU i övrigt, de tycker exempelvis att EU ska ha en roll i uppbyggandet av Libyen efter konflikten. Det förmedlade perspektivet av EU förstärker bilden av att NATO är en nödvändighet för Sverige.

4.3 Aftonbladet

4.3.1 Hur beskrivs parterna i konflikten?

I Aftonbladets ledare är Gaddafi en tydlig frontfigur för den libyska staten. Med endast något enstaka undantag beskrivs styret av Libyen och dess militär vara Gaddafis personligen. Det formuleras exempelvis *Gaddafi lät stridsflyg beskjuta, hans styrkor, Gaddafis övergrepp, Gaddafis trupper*.¹⁷⁸ Gaddafi själv kallas antingen bara Gaddafi eller tre andra namn;

¹⁷⁸ Aftonbladet *Vi får skämmas för Carl Bildt* 2011-02-22, *Stoppa Gaddafis massmord – nu* 2011-03-12, *Öka pressen på Gaddafi* 2011-03-19, *Nu är det dags att bekänna färg*, Bildt 2011-03-29

översten, diktatorn och tyrannen.¹⁷⁹ De namnen associerar jag till en ledare som är militant och använder våld.

Gaddafi utpekas i första hand till att vara den ena parten i konflikten. Det är mot *honom* demonstranterna kämpar och det är *han* som bedriver ett krig.¹⁸⁰ När tidningen skriver om striderna så beskrivs parten oftast vara *Gaddafis* trupper, men ibland också som *libyska armén* eller *libyska militären*.¹⁸¹ Det används många olika ord för att beskriva vad denna parten gör, de har en tydlig negativ betoning som exempelvis *slakten, mördar, hänsynslös offensiv*.¹⁸²

Det framgår inte vad denna part strider för, endast att det är mot oppositionen. Det finns ingen skillnad i hur parten framställs under den analyserade perioden.

Motparten i konflikten beskrivs inledningsvis oftast som *demonstranter*, med attribut som att vara *fredliga* och *kämpa för mänskliga rättigheter* och *demokrati*.¹⁸³ Senare beskrivs de oftare som *rebeller* eller *opposition* som *slåss för friheten*.¹⁸⁴ De sägs vara klen beväpnade och illa organiserade.¹⁸⁵ När det handlar om Gaddafis övergrepp är offren oftast *civila, civilbefolkningen* eller *sin egen befolkning*.¹⁸⁶

I ledarna gör Aftonbladet skillnad på olika skeenden i konflikten. I början får man uppfattningen att oppositionen är fredliga medborgare som inte använder våld, för att senare beskrivas som stridande rebeller som svarar mot Gaddafis övergrepp. De framställs hela tiden som representater för det goda. Värt att notera är att offren fortfarande beskrivs som civila eller befolkningen.

4.3.2 Hur beskrivs konflikten?

I ledarna beskrivs hur konflikten är en fortsättning på *den arabiska våren*. Den demokratiörelse som fungerade i Tunisien och Egypten möttes i Libyen av militärt våld och trappades upp till en väpnad konflikt.¹⁸⁷ Konflikten kallas efter några veckor för *inbördeskrig*

¹⁷⁹ Aftonbladet *Vi får skämmas för Carl Bildt* 2011-02-22, *Våldet i Libyen måste stoppas* 2011-02-24, *Det libyska folket måste försvaras* 2011-03-21

¹⁸⁰ Aftonbladet *Vi får skämmas för Carl Bildt* 2011-02-22, *Det libyska folket måste försvaras* 2011-03-21

¹⁸¹ Aftonbladet *Nu är det dags att bekänna färg*, *Bildt* 2011-03-29, *Massmord medan världen tittar på* 2011-03-17, *Öka pressen på Gaddafi* 2011-03-19

¹⁸² Aftonbladet *Våldet i Libyen måste stoppas* 2011-02-24, *Stoppa Gaddafis massmord – nu* 2011-03-12, *Massmord medan världen tittar på* 2011-03-17

¹⁸³ Aftonbladet *Vi får skämmas för Carl Bildt* 2011-02-22, *Både fejt & dumt*, *Bildt* 2011-02-23

¹⁸⁴ Aftonbladet *Stoppa Gaddafis massmord – nu* 2011-03-12, *Massmord medan världen tittar på* 2011-03-17, *Öka pressen på Gaddafi* 2011-03-19

¹⁸⁵ Aftonbladet *Massmord medan världen tittar på* 2011-03-17

¹⁸⁶ Aftonbladet *Våldet i Libyen måste stoppas* 2011-02-24, *Stoppa Gaddafis massmord – nu* 2011-03-12

¹⁸⁷ Aftonbladet *Vi får skämmas för Carl Bildt* 2011-02-22, *Världen större än bara Libyen* 2011-04-02

och *krig*.¹⁸⁸ Demokrati och mänskliga rättigheter sätts så ofta i samband med konflikten att det på sätt och vis gestaltas som ett krig mellan diktatur och demokrati.¹⁸⁹

Tidningens åsikt är tydlig även om det inte sägs rakt ut. Oppositionen anses ha rätten på sin sida och Gaddafi bör avgå eller avsättas, vilket främst uttrycks genom att kritisera olika politiker som inte tar den ställningen i frågan.¹⁹⁰ Det kommenteras mycket lite om hur konflikten kan utvecklas eller hur man hoppas att resultatet blir. De kommentarer som finns är antingen varningar om att det kommer bli blodbad eller massmord, eller uppmaningar till internationell intervention för att hindra detsamma.¹⁹¹

4.3.3 Hur beskrivs den militära insatsen?

Innan insatsen har påbörjats diskuterar Aftonbladet det som att *världen* är den part som griper in, och betonar vikten av *FN-mandat*.¹⁹² De nämner i positiva ord att NATO planerar för insats och har resurserna för att kunna genomföra det.¹⁹³ Efter att insatsen påbörjats benämns det *FN:s och NATO:s angrepp* och att *världssamfundet griper in*.¹⁹⁴ De förmedlar ett synsätt på insatsen som att omvärlden med FN som högsta organ tar gemensamt beslut och ansvar för att skydda civila, och NATO är den part som står för resurserna och kan genomföra den.¹⁹⁵

Debatten som förs innan resolutionen handlar om att det libyska flygvapnet och bombflyget måste stoppas och flygförbudszon anses vara ett möjligt alternativ.¹⁹⁶ Det sker ingen tydlig argumentation för en militär insats, eller hur den ska se ut, men tidningen är informativ till flygförbudszonens fördel och anser att omvärlden måste gripa in och göra någonting.¹⁹⁷ De argument som framförs är att Libyen inte uppfyller FN:s princip *skyldighet att skydda* och att en flygförbudszon är det som efterfrågas av oppositionen samt har arabförbundets stöd.¹⁹⁸ Det uttrycks förhoppning om att säkerhetsrådet ska kunna enas om flygförbudszon, men att det för tillfället är låsta av Ryssland och Kina.¹⁹⁹

Aftonbladet anser att FN-mandatet är tydligt och att syftet är att med alla medel utom ockupation hindra Gaddafis övergrepp på civilbefolkningen. De beklagar också att det inte

¹⁸⁸ Aftonbladet *Stoppa Gaddafis massmord – nu* 2011-03-12, *Världen större än bara Libyen* 2011-04-02

¹⁸⁹ Aftonbladet *Vi får skämmas för Carl Bildt* 2011-02-22, *Både fegt & dumt, Bildt* 2011-02-23

¹⁹⁰ Aftonbladet *Vi får skämmas för Carl Bildt* 2011-02-22, *Våldet i Libyen måste stoppas* 2011-02-24

¹⁹¹ Aftonbladet *Våldet i Libyen måste stoppas* 2011-02-24, *Oerhört lågt, Jan björklund* 2011-03-31, *FN får inte misslyckas med insatsen i Libyen* 2011-04-16

¹⁹² Aftonbladet *Stoppa Gaddafis massmord – nu* 2011-03-12, *Vi måste hjälpa flyktingarna* 2011-03-03

¹⁹³ Aftonbladet *Stoppa Gaddafis massmord – nu* 2011-03-12

¹⁹⁴ Aftonbladet *Nu är det dags att bekänna färg, Bildt* 2011-03-29, *Världen större än bara Libyen* 2011-04-02

¹⁹⁵ Aftonbladet *Öka pressen på Gaddafi* 2011-03-19, *Stoppa Gaddafis massmord – nu* 2011-03-12

¹⁹⁶ Aftonbladet *Vi måste hjälpa flyktingarna* 2011-03-03

¹⁹⁷ Aftonbladet *Vi måste hjälpa flyktingarna* 2011-03-03, *Stoppa Gaddafis massmord – nu* 2011-03-12

¹⁹⁸ Aftonbladet *Vi måste hjälpa flyktingarna* 2011-03-03, *Stoppa Gaddafis massmord – nu* 2011-03-12, *Massmord medan världen tittar på* 2011-03-17

¹⁹⁹ Aftonbladet *Vi måste hjälpa flyktingarna* 2011-03-03, *Stoppa Gaddafis massmord – nu* 2011-03-12

syftar till att avsätta Gaddafi.²⁰⁰ Tidningen framställer i första hand resolutionen som en vinst för det internationella samfundet. Det är ett bevis på att FN fungerar och att *skyldigheten att skydda* har fått en konkret innebörd.²⁰¹

Förhoppningarna om resultat är dock låga dels för att beslutet kommer sent och dels för att attackflyg är ett trubbigt vapen mot marktrupper. Nästan en månad efter insatsens början menar man att det fortfarande finns en risk för att en massaker kommer äga rum.²⁰² Däremot hoppas man att insatsen är en början på en ny världsordning där säkerhetsrådet klarar av att ta beslut och omvärlden har en vilja att agera i liknande fall.²⁰³

4.3.4 Hur beskrivs det svenska deltagandet i insatsen?

Förutom uppmaningen "*Även Sverige bör ställa upp om vi får frågan.*"²⁰⁴ diskuteras svenskt deltagande endast en gång före riksdagens beslut. Tidningen anser att om Sverige kan, så ska vi bidra till insatsen, med betoning på att det inte är ett steg närmare NATO, utan det är FN:s beslut och genomförandet av resolutionen vi bidrar till.²⁰⁵

Efter riksdagens beslut beskriver de svenskt deltagande som "*[...] lever Sverige upp till sitt ansvar mot världssamfundet.*"²⁰⁶ Mandatets begränsning i att inte få attackera markmål kommenteras både med att det visserligen finns kloka argument för den hållningen, men att det är fel att inte stödja FN-resolutionen fullt ut.²⁰⁷ Tidningen anser att Sverige ska ompröva sin hållning till mandatet om det behövs mer resurser för att lyckas med insatsen.²⁰⁸

4.3.5 Hur beskrivs Sveriges politik i sammanhanget?

Aftonbladets kommentarer om den svenska politiken i frågan utgörs till största del av kritik mot utrikesminister Carl Bildts (m) uttalande om att inte välja sida i konflikten. Kritiken återkommer flertalet gånger med olika argument som att *det är en moralisks skyldighet att stå upp för demokratin, det handlar om svensk trovärdighet i utrikespolitiken* och att den

²⁰⁰ Aftonbladet *Öka pressen på Gaddafi* 2011-03-19, *Det libyska folket måste försvaras* 2011-03-21

²⁰¹ Aftonbladet *Öka pressen på Gaddafi* 2011-03-19, *Det libyska folket måste försvaras* 2011-03-21

²⁰² Aftonbladet *Det libyska folket måste försvaras* 2011-03-21, *FN får inte misslyckas med insatsen i Libyen* 2011-04-16

²⁰³ Aftonbladet *Världen större än bara Libyen* 2011-04-02

²⁰⁴ Aftonbladet *Öka pressen på Gaddafi* 2011-03-19

²⁰⁵ Aftonbladet *Nu är det dags att bekänna färg*, Bildt 2011-03-29

²⁰⁶ Aftonbladet *Oerhört lågt*, Jan Björklund 2011-03-31

²⁰⁷ Aftonbladet *Oerhört lågt*, Jan Björklund 2011-03-31

²⁰⁸ Aftonbladet *FN får inte misslyckas med insatsen i Libyen* 2011-04-16

*som tiger samtycker.*²⁰⁹ Vidare får regeringen kritik för att inte tidigt och tydligt visat att de är för en flygförbudszon, vilket socialdemokraterna får beröm för att de gjorde.²¹⁰

Om det svenska mandatet och beslutet att delta belyser tidningen tydligt att det är taget i dialog och överenskommelse med socialdemokraterna och övriga partier.²¹¹ Dessutom poängteras att insatsen inte har något med ett NATO-medlemskap att göra, som en del andra tidningar har förespråkat.²¹²

Överlag upplevs det inte som att någon saklig debatt om politiken förs, utan det är kritiska kommentarer eller beröm som delas ut åt ena eller andra hållet. Tidningens socialdemokratiska inriktning lyser igenom mycket tydligt när den inhemska politiken tas upp.

4.3.6 Hur beskrivs EU:s politik i sammanhanget?

EU nämns knappt i sammanhanget om konflikten i Libyen. De får inledningsvis motta samma kritik som Sverige i frågan om att inte tydligt stå upp och ta ställning för demokrati och mänskliga rättigheter, men sedan inget mer.²¹³

Det är svårt att dra några slutsatser om tidningens åsikt om EU på det underlaget, men den är antagligen inte positiv. Att det inte kommenteras ytterligare kan exempelvis bero på att man inte anser att EU är en part som har, eller bör ha, med denna konflikt att göra. Det kan också vara ett sätt att medvetet rikta uppmärksamheten från EU enligt devisen *all publicitet är bra publicitet*. Om man analyserar hur kritik mot EU och Sverige nämns tillsammans kan man också ana att högern och regeringen står för ett stärkt EU. Att då kritisera eller ignorera EU blir detsamma som att rikta kritik mot regeringen.

4.3.7 Sammanfattning Aftonbladet

Tidningen gestaltar konflikten som en kamp mellan det onda och det goda. Det onda är representerat i form av en förtryckande diktatur ledd av en militant diktator. Gaddafi anses vara personligt ansvarig för det libyska staten gör och står för, och han framställs som omänsklig och känslökall. Detta synsätt på Gaddafi är etablerat redan när konflikten börjar.

Motparten representerar det goda. De är demonstranter och rebeller som står för motsatsen till diktaturen, alltså demokrati och mänskliga rättigheter. Tidningen skiljer på den

²⁰⁹ Aftonbladet *Vi får skämmas för Carl Bildt* 2011-02-22, *Både fejt & dumt, Bildt* 2011-02-23, *Carl Bildt har fel – och sviker frihetskampen* 2011-02-25, *Den som tiger den samtycker* 2011-02-26

²¹⁰ Aftonbladet *Massmord medan världen tittar på* 2011-03-17, *Nu är det dags att bekänna färg, Bildt* 2011-03-29

²¹¹ Aftonbladet *Oerhört lågt, Jan björklund* 2011-03-31

²¹² Aftonbladet *Nu är det dags att bekänna färg, Bildt* 2011-03-29, *Oerhört lågt, Jan björklund* 2011-03-31

²¹³ Aftonbladet *Både fejt & dumt, Bildt* 2011-02-23, *Carl Bildt har fel – och sviker frihetskampen* 2011-02-25, *Vi måste hjälpa flyktingarna* 2011-03-03

oppositionella parten som står upp mot Gaddafi, och de som faller offer för Gaddafis våld vilka beskrivs som civila eller befolkningen. Det förstärker känslan av ondska hos Gaddafi, och nöden hos motparten när de gestaltas som oskyldiga och obenägna att försvara sig själva.

Aftonbladet är för en internationell intervention även om de inte tar en tydligt uttalad ståndpunkt, de framför flera gånger farhågan att ett blodbad väntar och att omvärlden måste agera. De vill se en insats som syftar till att stödja oppositionens kamp för demokrati och att Gaddafi avsätts. Synsättet som förmedlas om insatsen är att det är strikt FN:s och omvärldens ansvarsfulla agerande, och NATO är i sammanhanget en resurs som får jobbet gjort.

Svenskt deltagande i insatsen är inte något som kommenteras i någon större utsträckning, men det uppmuntras med argumentet att Sverige ska stödja genomförandet av FN:s resolution. Tidningen är inte för ett svenskt medlemskap i NATO och verkar inte uppskatta att frågan tas upp av andra tidningar i samband med insatsen. I övrigt uppfattas en positiv inställning till NATO:s existens och förmåga.

Av den svenska politiken diskuteras inte sakfrågor i första hand, utan beröm delas ut till socialdemokraterna och det poängteras att de är delaktiga i regeringens beslut. Kritik riktas mot högern och regeringen. EU nämns knappt, man kan ana en negativ inställning till EU och tidningen verkar inte vilja rikta någon form av positiv uppmärksamhet dit.

5. Slutsatser

5.1 Hur beskrivs och diskuteras konflikten och dess parter?

Det fokus som sätts på Gaddafis person är framträdande för alla tidningar. Det är främst han själv som representerar den ena parten i konflikten och är beslutsfattare och skyldig till övergreppen. Militären och de som faktiskt utför dåden påstås sällan ha någon skuld. Gestaltningarna av Gaddafi är mer eller mindre negativa. Det finns ingen större uppmärksamhet på vad hans part strider för, det formuleras oftast som att de strider *mot* demonstranterna, som i sin tur strider *för* demokrati.

Oppositionen uppfattas vara den egna befolkningen som står upp mot regimen och demonstrerar för demokrati. Det framgår inte tydligt att de skulle bestå av något särskilt parti eller drivas av någon särskild ideologi. De beskrivs med positiva ord och anses stå för det goda. De framställs överlag som oskyldiga och oförmögna att försvara sig.

DN och Aftonbladet har en högre grad av fokus på Gaddafi, och använder sig av starkare negativa beskrivningar än SvD. De skiljer på Gaddafis motpart som är demonstranter och offer som är civila. Deras beskrivningar ökar generellt klyftan mellan parterna, förstärker känslan av orättvisa och uppdelningen mellan gott och ont.

SvD förmedlar en mer nyanserad bild på styret av Libyen som inte endast anses bestå av Gaddafi själv, och att det finns en ideologisk drivkraft bakom det. Tidningen ställer sig också något ifrågasättande till oppositionens syn på demokrati och skiljer inte på demonstranter och offer i konflikten.

Konflikten identifieras direkt av dagspressen som en fortsättning på *den arabiska våren* och det som skett i Tunisien och Egypten. Antagligen bidrar det till att gestaltningen av konfliktens parter är tydligt definierade från början och inte förändras särskilt mycket över tiden.

Förväntningarna och förhoppningarna är också tidigt fastställda till att det ska gå likadant som i föregående konflikter. Man ger stöd till oppositionen och folket, och målbilden är att diktatorn avsätts. Den närmsta tiden före FN:s resolution förmedlar alla tidningar bilden av att situationen är tämligen hopplös för oppositionen och det finns behov av intervention. Konflikten benämns nu inbördeskrig vilket ökar känslan av allvar.

Förutom att civilbefolkningen är i behov av skydd finns det skillnader i hur tidningarna har valt att argumentera för behovet av internationell inblandning. SvD sätter konflikten som den viktigaste representanten för *arabiska vågen* och att ett stopp här skulle kunna hindra fortsatt spridning av upproren och demokratiseringen. DN lyfter fram signaleffekten som konflikten ger till andra diktatorer i världen, är det okej att beskjuta sin egen befolkning eller kommer omvärlden säga stopp? Aftonbladet belyser risken för massmord och blodbad.

Jämfört med Nydén & Nydéns studie²¹⁴ uppfattas inte samma mönster av att kvällstidningen skulle ha ett mer negativt språk då faktiskt DN framstår som brukare av de mest extrema ordvalen. Utöver att graden av laddning i orden skiljer sig är den faktamässiga bilden av konflikten likartad mellan tidningarna, vilket de också såg.

Tidningarnas gestaltning av Gaddafi är i allra högsta grad överensstämmande med den Kristina Riegert beskrev om Milosevic i kosovokonflikten.²¹⁵ Framför allt DN och Aftonbladet står för en demonisering av Gaddafi och den onda bilden av "fienden", samt hans personliga ansvar för konflikten. I likhet med kosovokonflikten var bilden av Gaddafi redan etablerad vid konfliktens början.

Den uppmärksamhet konflikten får i dagspressen är stor och återkommande, lägg därtill att den tydligt kopplas ihop med temat *arabiska våren* som vid tidpunkten redan fått flera månaders uppmärksamhet. Enligt Maxwell McCombs *dagordningsteori*²¹⁶ är just upprepande och återkommande den starkaste signalen om att ett ämne är viktigt. Hur lång tid en fråga måste exponeras i media innan allmänheten anser det vara viktigt varierar, men generaliserat är en till två månader tillräcklig tid för att det ska ge effekt. Två månaders intensiv rapportering om Libyen och ytterligare några månader före om *arabiska våren* bedöms ha haft stor potential till att konflikten i Libyen blivit en prioriterad fråga hos allmänheten.

Även *dagordningsteorins* nästa steg, att överföra beskrivna detaljer, gestaltningar och attribut, bör ha haft en effekt och påverkat allmänhetens uppfattning om konflikten. Perspektivet och beskrivningarna som förmedlas är till stor del lika i alla tre tidningar. Även om inte exakt samma ord används är värderingen och den tematiska betydelsen ofta samma. Beskrivningarna är också återkommande under hela perioden vilket talar för att det fanns goda förutsättningar att allmänhetens perspektiv på konflikten har influerats av den mediala.

Den generella och återkommande bilden som dagspressen presenterar av konflikten är en klassisk kamp mellan gott och ont. Oppositionen står för demokrati och frihet, värden vi anser vara goda. Civilbefolkningen är utsatt och i akut behov av stöd. Gaddafi är en ond diktator som begår övergrepp på oskyldiga, hotar med massmord och bör störtas. Dessutom finns likheter i beskrivningarna med kosovokonflikten, vilket jag tror ökar chansen till att allmänheten blir påverkad av medias rapportering.

5.2 Hur beskrivs och diskuteras den militära insatsen?

Inställningen till militär insats i Libyen är tämligen likartad hos alla tre tidningarna. Ingen av dem kan nämnvärt påstås driva frågan, men när den kommer upp är man positiv till att

²¹⁴ Nydén, Michael & Nydén, Annica *Ett gott krig eller en ond ockupation?*, 2003

²¹⁵ Riegert, Kristina *Kampen om det kommunikativa rummet*, 2002

²¹⁶ McComb, Maxwell, *Makten över dagordningen*, 2006

något bör göras. Förslaget som lyfts fram är flygförbudszonen, vilket man har en likartad inställning till. Det är bättre än ingenting, kanske är det enda säkerhetsrådet kan komma överens om men effekten och påverkan i konflikten är troligtvis låg.

Kommentarerna kring FN-mandatet är också samstämmiga. Tidningarna är positiva till att det förutom flygförbudszon tillåts mer medel för att skydda civila. De är också överens om att de hellre sett ett konkret stöd för oppositionen i syfte att störta Gaddafi. Beskrivningarna av den nya parten skiljer sig något. DN framhäver USA och NATO som aktör medan Aftonbladet åtskilliga gånger kommenterar att det är FN:s beslut och insats, med NATO som står för resurser och utför jobbet.

Även inställningen till svenskt deltagande är likartad, Sverige ska givetvis delta om vi får frågan, men inte heller i den frågan upplevs något driv från tidningarna. Syftet till deltagande kommenteras lite olika. DN och Aftonbladet beskriver det som att stödja FN:s beslut. SvD:s argument handlar om att skapa relationer och känsla av solidaritet till NATO och andra länder.

Om restriktionen i det svenska mandatet är man också överens i sakfrågan, det är fel att begränsa mandatet och Sverige borde delta fullt ut. Här skiner tidningarnas partifärger igenom och DN riktar återkommande kritik mot vänstern som är upphovet till restriktionen, och Aftonbladet försvarar vänsterns hållning trots att man anser att det är fel. SvD utmärker sig som ointresserad i frågan genom att inte ha koll på fakta.

Hur kan det komma sig att dagspressen tydligt vill se omvärlden ingripa i konflikten och ställer sig positivt till en intervention, men ändå inte visar ett driv eller tydlig argumentation för insats eller svenskt deltagande?

En förklaring skulle kunna vara att man inte anser att Sverige spelar en framstående roll i den här typen av internationella frågor. Varken i FN eller som deltagare i militär insats. De opinioner och de krafter man skulle vilja påverka finns alltså inte i läskretsen.

En annan kan vara att rapporteringen och gestaltningen av konflikten har varit samstämmig och frekvent under en så lång tid att massmedias dagordningsfunktion redan har fått ett etablerat perspektiv på konflikten. Grunden är med andra ord redan lagd för en positiv inställning till insats och svenskt deltagande verkar vara så självklart på politisk nivå att det nästan är en ickefråga. Det finns då ingen vits att argumentera och driva en tydlig opinion om det inte finns ett motstånd.

5.3 Hur beskrivs och diskuteras Sveriges och EU:s politik i frågan?

Sakfrågor i ämnet svensk politik om konflikten i Libyen och militär insats debatteras inte i någon större utsträckning av någon av tidningarna, framför allt hamnar de i skymundan för kritik och beröm som riktas åt det ena eller andra hållet. Det är huvudsakligen DN och

Aftonbladet som står för de politiska kommentarerna och de är tydligt höger-, respektive vänsterinriktade.

Det görs extra tydligt i två fall där de tycker ett agerande är fel i sak, men ändå försvarar "sin" sida. Det första är uttalandet från Carl Bildt (m) om att inte välja sida i konflikten där DN anser att han har fel men ändå lägger mycket energi på att försvara honom mot den kritik han får. Det andra fallet är vänsterns restriktion i det svenska mandatet som Aftonbladet tycker är fel och vill se en ändring i, men försvarar ändå socialdemokraternas hållning och argument.

SvD använder i första hand inte debatten till vare sig kritik eller beröm till något parti utan lyfter fram frågan om svensk NATO-medlemskap, vilket i sig är en högerfråga. Det leder till att Aftonbladet debatterar mot NATO-medlemskap som ju är en vänsterfråga. Debatten om NATO är den som upplevs mest saklig även om den är ganska ensidigt förd från SvD med stöd från DN, dessutom har den egentligen en ganska svag koppling till insatsen i Libyen.

Att DN driver en opinion för ett stärkt EU blir mycket tydlig när man jämför med SvD som marginaliserar dess roll i konflikten, och Aftonbladet som snarast ignorerar dess existens. Det är en högst ensidig debatt som inte genererar några motkommentarer.

Det finns alltså ingen större politisk debatt på ledarsidorna om konflikten och insatsen än att man utnyttjar de tillfällen som ges till att rikta kritik eller beröm åt rätt håll. Samt att det lyfts fram andra politiska frågor som man försöker knyta till debatten, som NATO-medlemskap eller EU.

laktagelserna är snarlika de som Stefan Borén kommenterade i sin uppsats.²¹⁷ Den tydliga politiska inriktningen märks av i större frågor, som NATO-medlemskap med DN och SvD för, respektive Aftonbladet mot. Samt att den politiska inriktningen inte utesluter att man är kritisk mot sin "egen" sida.

5.4 Generella slutsatser.

Sammantaget uppfattas tidningarnas ledare i första hand som informativa. De kommenterar skeenden i konflikten och insatsen, samt återger hur den världspolitiska och svenska debatten förs. Det stämmer väl överrens med McCombs beskrivning av att ledarsidorna visserligen syftar till att övertyga läsaren om något, men även där är informationsuppdraget centralt.²¹⁸

Ledarna upplevs inte som objektiva utan lägger värderingar i sina beskrivningar och delar upp konflikten i en tydlig ond och god sida. Däremot är det svårt att se det som en effekt av ett medvetet försök till opinionsbildning. Snarare kan det vara ett journalistiskt sätt att

²¹⁷ Borén, Stefan "Vårt förhållande till främmande makt är gott", 2004

²¹⁸ McComb, sid 26

allmänt öka intresset för konflikten och göra innehållet uppseendeväckande. Jesper Bengtsson nämner ju det faktum att tidningar som är kommersiella vill sälja och göra vinst.²¹⁹ Intresseväckande artiklar och rubriker kan då vara ett sätt att locka fler läsare och sälja fler tidningar.

Vare sig opinionsbildningen är medveten eller inte utgör artiklar av typen ledare enligt *tvåstegshypotesen* en viktig komponent i den informationsöverförande och åsiktspåverkande effekt massmedia har. Teorin beskriver ju hur opinionsbildare i vardagen tar del av material som exempelvis ledare, och sedan påverkar sin omgivning.²²⁰ Trots att de analyserade ledarna huvudsakligen är informativa och antagligen faktamässigt lika den vanliga nyhetsrapporteringen, har ändå de värderande och subjektiva inslagen god chans att påverka allmänhetens perspektiv.

Morgontidningarna har generellt mer utförliga och nyanserade beskrivningar än Aftonbladet. DN och SvD är även de som tydligt försöker driva en opinion även om det handlar om andra frågor än konflikten. Det stämmer ganska väl in på Stefan Boréns kommentar att DN och SvD är mer framstående i politiska kommentarer och debatt.²²¹ Även Andreas Magnussons²²² kommentar om att morgontidningarna gav ett mer professionellt intryck kan jag till viss del hålla med om, trots att ett visst mått av sensationsjournalistik karakteriserar både DN och Aftonbladet.

Vilka agendor har då tidningarna på sina ledarsidor? Det är förstås svårt att säga säkert utifrån den relativt smala analys som det här ändå är. Tydligt är ändå att DN stöder högern, vill stärka EU:s makt och inflytande och propagerar för ett NATO-medlemskap. SvD är mer subtil i sina politiska kommentarer men är definitivt högerinriktad och är starkt för ett NATO-medlemskap.

Det är svårare att fastställa Aftonbladets agenda utifrån den här analysen, förutom den mest uppenbara att stödja vänstern och socialdemokraterna, och kritisera högern när tillfälle ges. Det finns en röd tråd genom tidningens perspektiv på konflikten, insatsen och det svenska bidraget, och det är FN. Uppmärksamheten riktas ständigt till att FN ska ta sitt ansvar, det är FN som fattar beslut om insats och Sverige stödjer FN genom sitt deltagande.

Håkan Hvitfelt beskriver hur urval kan syfta till att ge stöd för tidningens åsikter.²²³ Det är för mig svårt att tro att FN i sig är något man vill bilda en opinion om. Genom att göra en avsikts- och rimlighetstolkning och förutsätta att det faktiskt finns en avsikt till att man valt att fokusera på FN och sätter tidningens ledarsida i sitt sammanhang kan man dra en annan slutsats. Antagligen vill de rikta uppmärksamheten bort från högern, regeringen, EU och NATO genom att medvetet avstå från att ge publicitet för dessa och istället ge den till FN.

²¹⁹ Bengtsson, Jesper *Mäktiga medier, mager demokrati*, 2001

²²⁰ Bengtsson, Jesper *Mäktiga medier, mager demokrati*, 2001

²²¹ Borén, sid 36

²²² Magnusson, Andreas *Sveriges nya "hemförsäkring"*, 2012

²²³ Hvitfelt, Håkan *Nyheter i krig*, 1988

5.5 Förslag till fortsatt forskning

Det vore intressant att se om liknande slutsatser kan dras om dagspressens beskrivningar om övriga konflikter som kan kopplas till *arabiska våren*, eller liknande konflikter mellan ett folkligt uppror och en regim.

Det skulle också vara intressant att göra en liknande analys av debatten kring svensk insats i en konflikt som leder till militär intervention med FN-mandat, men där Sverige inte deltar.

6. Referenslista

Aftonbladet. Artiklar publicerade 2011-02-17 – 2011-04-30.

Dagens Nyheter. Artiklar publicerade 2011-02-17 – 2011-04-30.

Svenska Dagbladet. Artiklar publicerade 2011-02-17 – 2011-04-30.

Bengtsson, J. (2001). *Mäktiga medier, mager demokrati*. Stockholm: Bilda.

Borén, S. "Vårt förhållande till främmande makt är gott". 2004. Försvarshögskolan.

Denscombe, M. (2009). *Forskningshandboken : för småskaliga forskningsprojekt inom samhällsvetenskaperna*. 2. uppl. Lund: Studentlitteratur.

Ejvegård, R. (2005). *Argumentationsanalys*. Lund: Studentlitteratur.

Hadenius, S., Weibull, L. & Wadbring, I. (2008). *Massmedier : press, radio och TV i den digitala tidsåldern*. 9., rev. uppl. Stockholm: Ekerlid.

Hvitfelt, H. (1988). *Nyheter i krig : nyhetsförmedlingens villkor och innehåll vid allvarliga kriser och krigssituationer*. Stockholm: Styr. för psykologiskt försvar (SPF).

Magnusson, A. *Sveriges nya "hemförsäkring"*. 2012. Försvarshögskolan.

McCombs, M. & Wadensjö, P. (2006). *Makten över dagordningen : om medierna, politiken och opinionsbildningen*. 1. uppl. Stockholm: SNS förlag.

Mediearkivet. <http://www.retriever-info.com/sv/category/news-archive/>

Nationalencyklopedins databas. "Aftonbladet". www.ne.se hämtad 2014-05-05.

Nationalencyklopedins databas. "arabiska våren". www.ne.se hämtad 2014-04-25.

Nationalencyklopedins databas. "Dagens Nyheter". www.ne.se hämtad 2014-05-05.

Nationalencyklopedins databas. "dagstidning". www.ne.se hämtad 2014-05-05.

Nationalencyklopedins databas. "Fukushimaolyckan". www.ne.se hämtad 2014-05-02.

Nationalencyklopedins databas. "ledare". www.ne.se hämtad 2014-04-26.

Nationalencyklopedins databas. "massmedier". www.ne.se hämtad 2014-05-05.

Nationalencyklopedins databas. "Svenska Dagbladet". www.ne.se hämtad 2014-05-05.

Nationalencyklopedins databas. "tvåstegshypotesen". www.ne.se hämtad 2014-05-02.

Nordicom-Sverige. *Internetbarometern 2011*. 2012.

http://www.nordicom.gu.se/sites/default/files/publikationer-hela-pdf/internetbarometer_2011.pdf hämtad 2014-04-30.

Nydén, M. & Nydén, A. (2003). *Ett gott krig eller en ond ockupation? : en utvärdering av fyra svenska dagstidningars rapportering av Irakkrisen under våren 2003*. Stockholm: Styrelsen för psykologiskt försvar.

Prashad, V. (2012). *Arab Spring, Libyan winter*. Oakland, CA: AK Press.

Riegert, K. (2002). *Kampen om det kommunikativa rummet : informationskrigföring under Kosovokonflikten 1999*. Stockholm: Styrelsen för psykologiskt försvar.

Sveriges Regering. *Proposition 2010/11:111*. 2011-03-29.

<http://www.regeringen.se/content/1/c6/16/49/75/8b46bcd2.pdf> hämtad 2014-04-25.

Sveriges Riksdag. *Protokoll 2010/11:81*. 2011-04-01. http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Kammaren/Protokoll/Riksdagens-protokoll-2010118_GY0981/ hämtad 2014-04-25.

Sveriges Riksdag. *Protokoll 2010/11:118*. 2011-06-17.

http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Kammaren/Protokoll/Riksdagens-protokoll-2010111_GY09118/ hämtad 2014-05-13.

United Nations Security Council. *Resolution 1973*. 2011.

[http://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/RES/1973\(2011\)](http://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/RES/1973(2011)) hämtad 2014-04-24.

Vandewalle, D. (2012). *A history of modern Libya*. 2nd ed. Cambridge: Cambridge University Press.